

Dosarul nr. 03-7/24
2-24041255-01-3-15042024

DECIZIE

04 iulie 2024

mun. Chișinău

Complețul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ion Malanciuc
Diana Stănilă
Oxana Parfeni

Grefier

Stanislav Ungureanu

Cu participarea:

Reprezentanților pârâtei, avocaților

Roger Gladei
Valeriu Cernei

examinând în ședință de judecată publică, în procedura contenciosului administrativ, cererea de contestare depusă de Vitalie Stratan împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, privind anularea deciziei nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie,

constată:

Argumentele participanților la proces:

La 15 aprilie 2024, Vitalie Stratan a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, solicitând anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

În motivarea acțiunii, Vitalie Stratan a invocat că, prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, în dosarul nr. 3-3/23 (2-23003858-01-3-

09012023) s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de judecătorul Vitalie Stratan împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 5 din 09 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Vitalie Stratan, dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

S-a anulat decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 5 din 09 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Vitalie Stratan și s-a dispus reevaluarea candidatului Vitalie Stratan de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Reclamantul a menționat că, decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție este irevocabilă.

Ulterior, la 10 aprilie 2024, a recepționat prin intermediul poștei electronice decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

Potrivit deciziei respective, ca urmare a evaluării reluate a candidatului, desfășurate în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022; în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.

Reclamantul a considerat că decizia Comisiei de evaluare nr. 9 din 28 februarie 2024 este neîntemeiată și adoptată cu încălcarea faptelor stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție în dosarul nr. 3-3/23, precum că și Comisia de evaluare a admis erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare și există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

Vitalie Stratan a indicat că, faptele stabilite prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, în dosarul nr. 3-3/23 (2-23003858-01-3-09012023) sunt obligatorii pentru instanța care judecă această cauză și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea prezentei cauze.

În acest sens, reclamantul a reiterat că mai multe fapte stabilite prin această hotărâre judecătorească, și anume că, prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, Vitalie Stratan ar avea dreptul la o decizie favorabilă, deoarece decizia contestată este viciată în special din punct de vedere a proporționalității, interpretării greșite a noțiunilor juridice nedefinite și egalității de tratament.

Prin decizia din 01 august 2023, Completul de judecată special instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție a menționat că în decizia nr. 5 din 09 decembrie 2022, la compartimentul III „Evaluarea candidatului”, Comisia de evaluare a constatat existența unor dubii serioase în privința lui Vitalie Stratan, candidat la

funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, privind criteriile de integritate financiară și etică, și anume:

1. achiziționarea unui apartament la preț preferențial – eligibilitate și îmbunătățirea condițiilor de trai și subevaluarea prețului de vânzare;
2. achiziționarea unui apartament la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare;
3. nedeclarare unui împrumut de 200 000 MDL în modul prevăzut de lege.

Reclamantul a menționat că, deși, prin decizia din 01 august 2023, Completul de judecată special instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție a constatat existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării candidatului Vitalie Stratan în fața Comisiei și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, în rezultatul evaluării reluate, prin decizia nr. 9 din 28 februarie 2024, Comisia de evaluare a reținut aceleași 3 probleme, care au stat la baza deciziei de nepromovare a evaluării reluate, și anume:

1. achiziționarea unui apartament la preț preferențial – eligibilitatea candidatului; subevaluarea prețului de vânzare și posibila neplată a creșterii de capital;
2. achiziționarea unui apartament de 66,9 m.p. la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare;
3. nedeclararea unui împrumut în sumă de 200 000 MDL în declarațiile sale anuale pentru anii 2015 – 2021, în conformitate cu cerințele legale.

Astfel, reclamantul a indicat că, problemele identificate și imputate de Comisia de evaluare prin decizia nr. 5 din 09 decembrie 2022 sunt identice celor identificate și imputate în decizia nr. 9 din 28 februarie 2024. Iar, deși din decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție rezultă expres că, problemele identificate de Comisia de evaluare sunt viciate, în special din punct de vedere a proporționalității, interpretării greșite a noțiunilor juridice nedefinite și egalității de tratament, desconsiderând faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Reclamantul a considerat eronate concluziile Comisiei de evaluare reținute cu referire la prima neconformitate, achiziționarea unui apartament la preț preferențial – eligibilitatea candidatului; subevaluarea prețului de vânzare și posibila neplată a creșterii de capital, or, din cuprinsul deciziei din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție rezultă cert că instanța de judecată nu doar a abordat, dar a supus examinării și a dezbătut pretinsa problemă a subevaluării prețului de vânzare al apartamentului în 2018. Însă, în pofida acestui fapt, Comisia de evaluare a indicat în motivarea deciziei nr. 9 din 28 februarie 2024 că, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție nu a abordat problema subevaluării prețului de vânzare al apartamentului în 2018. Astfel, se deduce că membrii Comisiei de evaluare nu au citit decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție.

La fel, în opinia reclamantului, eronată este și concluzia Comisiei de evaluare, precum că „Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a reținut că Comisia de evaluare urmează să examineze din nou toate circumstanțele referitoare la faptul dacă reclamantul era eligibil să procure apartamentul din mun. Chișinău la preț preferențial” și că în baza deciziei Curții Supreme de Justiție, Comisia era

în drept să colecteze informații suplimentare, să trimită mai multe runde de întrebări către candidat.

Acest argument al Comisiei de evaluare este sustras dintr-un context și care nu-i atribuie sensul pretins de Comisie. De fapt, Curtea Supremă de Justiție a reținut că „în urma exercițiului propus, Completul de judecată special a identificat în practica Comisiei de evaluare, atât până la evaluarea lui Vitalie Stratan, cât și după, cazuri în care Comisia de evaluare a constatat fapte de încălcare a regimului juridic de declarare a averii în privința altor candidați, încălcări manifestate prin nedeclararea averii, diferența prețurilor bunurilor imobile/mobile, însă a acceptat explicațiile candidaților, constatând că aceștia au comis omisiuni tehnice, fără intenții de a eluda regimul juridic de declarare a averii... Spre deosebire de alte cazuri identice până la 09 decembrie 2022, dar și după această dată, Comisia de evaluare a desconsiderat explicațiile reclamantului, adoptând o atitudine selectivă și neîntemeiată în raport cu situațiile similare... Respectiv, Comisia de evaluare urmează să examineze din nou toate circumstanțele referitoare la faptul dacă reclamantul era eligibil să procure apartamentul din mun. Chișinău la preț preferențial, cât și aspectul referitor la sursa mijloacelor financiare în vederea achiziționării apartamentului la preț preferențial în anul 2014, inclusiv aspectul nedeclarării unui împrumut de 200 000 MDL în modul prevăzut de lege.”

Astfel, în opinia Completului de judecată special, Vitalie Stratan a justificat necesitatea și coerența acțiunilor sale cu privire la obținerea la un preț preferențial, a apartamentului său de 66,9 m.p., în condițiile în care acesta se conformase anterior criteriilor de eligibilitate pentru acel exercițiu.

Subsecvent, din analiza per ansamblu a circumstanțelor expuse de către Completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție rezultă expres că, Comisia de evaluare urma să examineze din nou toate circumstanțele referitoare la faptul dacă reclamantul era eligibil să procure apartamentul din mun. Chișinău la preț preferențial, cât și aspectul referitor la sursa mijloacelor financiare în vederea achiziționării apartamentului la preț preferențial în anul 2014, inclusiv aspectul nedeclarării unui împrumut de 200 000 MDL în modul prevăzut de lege, sub aspectul discriminării lui Vitalie Stratan în raport cu alți candidați aliați în aceeași situație, indicând Comisiei spre necesitatea emiterii unei decizii favorabile în privința candidaturii lui Vitalie Stratan, cum a fost stipulat cu titlu de idee de bază în tot cuprinsul deciziei Curții Supreme de Justiție.

Reclamantul a invocat că, întru justificarea neexecutării deciziei din 01 august 2023 Curții Supreme de Justiție nr. 3-3/23 în privința lui Vitalie Stratan și neglijării faptelor stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, Comisia de evaluare a făcut trimitere la practica judecătorească nepertinentă, cuprinsă în deciziile Curții Supreme de Justiție din 08 februarie 2024, 14 februarie 2024 și 19 februarie 2024.

În opinia reclamantului, deși Comisia de evaluare a remarcat că în cadrul evaluării reluate a obținut informații suplimentare și a identificat probe suplimentare pe care sunt deosebit de importante pentru decizia de evaluare reluată, de fapt, pretinsele informații și probe suplimentare nu au la bază nici temeinicie și nici legalitate, fiind niște acuzații arbitrare, lipsite de temeiuri factologice și vreun

probatoriu, care deja au fost supuse examinării și dezbătute prin decizia irevocabilă din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție.

Succesiv, în privința problemei privind eligibilitatea de a participa la programul de locuințe la preț preferențial, reclamantul a subliniat că, deși Comisia de evaluare inițial a menționat în decizie că „având în vedere decizia Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție și informațiile evaluate în cadrul evaluării reluate, Comisia nu include problema eligibilității candidatului pentru participarea la program în decizia sa privind promovarea sau nepromovarea evaluării reluate”, a afirmat că „în același timp, Comisia nu poate fi de acord cu determinarea Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție că nedeclararea de către Vitalie Stratan a faptului că soția sa era proprietara apartamentului în care locuiau, nu a constituit o abatere de la standardele financiare și etice și că nu a încălcat principiul integrității conform criteriilor stabilite de Legea nr. 26/2022.” În aceste circumstanțe, Comisia de evaluare a menționat că nu este de acord cu o hotărâre judecătorească irevocabilă, faptele căreia sunt obligatorii în prezent, criticând concluziile instanței judecătorești. Includerea acestor argumente, contrare deciziei irevocabile a Curții Supreme de Justiție, aduce atingere legalității deciziei contestate, or, sunt improprii și nepertinente obiectului examinării și soluției adoptate, fapt ce aduce atingere atât legalității acesteia, cât și încalcă procedura de adoptare.

Așadar, Comisia de evaluare, având în vedere decizia Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție, nu a reținut problema eligibilității candidatului Vitalie Stratan pentru participarea la programul de locuințe în determinarea sa privind promovarea sau nepromovarea evaluării reluate de către candidat.

Succesiv, în privința vânzării apartamentului în 2018 și neachitarea creșterii de capital, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a reținut în decizia din 01 august 2023 că „din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului.”

Astfel, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a supus examinării acest dubiu al Comisiei de evaluare și a constatat că „faptul că candidatul Vitalie Stratan a beneficiat de un apartament preț preferențial în anul 2014, și vândut în anul 2018, nu este o încălcare ce trezește dubii serioase prevăzute de art. 13 alin.(5) din Legea nr. 26/2022 în temeiul art. 8 alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022, respectiv soluția Comisei de evaluare este una vădit nerezonabilă.”

Însă, deși faptele stabilite prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție sunt obligatorii, Comisia de evaluare a reținut repetat ca dubiu serios faptul că Vitalie Stratan a achiziționat apartamentul în anul 2014 la prețul preferențial de 24 300 EUR și pretinde că l-a vândut patru ani mai târziu la același preț.

La capitolul dat, reclamantul a reiterat faptul că, Curtea Supremă de Justiție a supus examinării acest dubiu al Comisiei de evaluare și s-a expus în mod irevocabil

asupra acestuia, iar circumstanțele stabilite prin decizia din 01 august 2023 nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea prezentei cauze.

Suplimentar, la acest aspect, reclamantul a evocat că a achiziționat apartamentul în anul 2014 la un preț de aproximativ de 24 300 EUR și l-a vândut patru ani mai târziu aproximativ la același preț, fapt confirmat prin contractele translativ de proprietate, care sunt perfect valabile, nu au fost supuse examinării în vreun litigiu sau anulate. Respectiv, Comisia de evaluare operează cu niște presupuneri denaturate, neîntemeiate și discriminatorii, venite în contradicție cu decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție și înțelegerii părților contractante.

În continuare, Comisia de evaluare a evidențiat că „în anul 2016, candidatul a contractat un împrumut în sumă de 100 000 MDL, la o dobândă de 16%, pentru a achita prețul de achiziție al apartamentului în rate. Conform informațiilor primite de Comisie în timpul evaluării reluate, candidatul a rambursat împrumutul în anul 2018, achitând suma de 120 366 MDL. În opinia Comisiei, vânzarea apartamentului în 2018 la același preț, la care l-a achiziționat în 2014 a însemnat o pierdere financiară din cauza dobânzilor achitate în perioada 2016-2018 în sumă totală de 20 366 MDL.”

În privința pierderii financiare din cauza dobânzilor achitate în perioada 2016 – 2018, în sumă de 20 366 MDL, reclamantul a menționat că suma dobânzii achitate lunar se estimează la 565,72 MDL (20 366 / 36 luni), ceea ce presupune câte 18,85 MDL per zi. Astfel, achitând suma de 565,72 MDL lunar, ceea ce constituie 18,85 MDL per zi, cu titlu de dobândă, nu a fost una principială la vânzarea apartamentului, or, o cafea servită pe zi costă de regulă mai scump.

Dubiile Comisiei cu privire la prețul de vânzare al apartamentului sunt accentuate de faptul că, candidatul a insistat că soacra sa a vândut un apartament de 30,8 m.p. într-un bloc vechi amplasat în același sector din mun. Chișinău în 2009, cu suma de 30 000 EUR. Astfel, pentru Comisie a fost de neînțeles cum apartamentul de 66,9 m.p. într-un bloc nou ar putea costa mai puțin decât apartamentul soacrei sale, la jumătatea suprafeței, amplasat într-un bloc vechi.

Reclamantul a invocat că, chiar dacă a prezentat documente care certifică proveniența banilor de către soacra sa și demonstrează netemeinicia dubiilor invocate de către Comisie, dubiile Comisiei doar s-au accentuat, deși urmau a fi reduse la zero.

La aspectul dat remarcat că, apartamentul meu de 66,9 m.p. abia a fost construit și se prezenta în variantă albă/sură, fără reparație, fiind nelocuibil. Iar, apartamentul soacrei de 30,8 m.p. era cu reparație, dispunea de toate elementele unui trai decent și nu necesita investiții. Mai mult decât atât, apartamentul de 66,9 m.p. era amplasat în mun. Chișinău, str. Ceucari, în microsectorul „Poșta Veche”, iar apartamentul soacrei de 30,8 m.p. era amplasat în mun. Chișinău, str. Dimo. Comparând locul de amplasare al apartamentelor este cert că apartamentul din str. Dimo este situat într-o zonă mult mai dezvoltată a capitalei, ce îl face mult mai atractiv pentru potențialii cumpărători și evident îi ridică valoarea de piață.

Astfel, apartamentul soacrei din str. Dimo, fiind cu reparație, mobilat și dotat cu tehnică de uz casnic, fiind locuibil prin natura sa, îi ridică dublu valoarea în comparație cu un apartament situat în microsectorul „Poșta Veche”, fără reparație,

electrică, obiecte sanitare și alte comodități, care este absolut nelocuibil prin natura sa.

Însă, în pofida acestor explicații, Comisia a ajuns la concluzia că îi este de neînțeles cum apartamentul de 66,9 m.p. într-un bloc nou ar putea costa mai puțin decât apartamentul soacrei, la jumătatea suprafeței, amplasat într-un bloc vechi.

Reclamantul a relevat că, pentru orice observator obiectiv, diferența între aceste două apartamente este de înțeles. Probabil înțelegerea este condiționată de țara de origine a membrilor internaționali ai Comisiei, iar în acest context Curtea Supremă de Justiție în decizia din 01 august 2023 a explicat că „dacă candidatul supus evaluării prezintă argumente și explicații logice Comisiei de evaluare, veridice cu contextul social-economic al Republicii Moldova, atunci probabilitatea că un fapt a fost într-un fel sau altul balansează, iar orice dubiu trebuie tratat în favoarea candidatului, și acesta este un principiu înrădăcinat în ideea statului de drept.”

Cu titlu subsecvent, reclamantul a considerat eronată concluzia Comisiei, precum că, după vânzarea apartamentului, nu a declarat creșterea de capital și nu a achitat impozitul aferent. Or, în urma vânzării acestui apartament nu a avut loc o creștere de capital, fapt ce rezultă din contractul de vânzare-cumpărare și constatat prin decizia irevocabilă a Curții Supreme de Justiție.

În opinia reclamantului, principiul libertății contractuale este un principiu fundamental al dreptului civil, iar Comisia încălcă normele de drept național și internațional la formularea dubiilor sale, deplasate de realitate.

La fel, sunt lipsite de suport dubii serioase ale Comisiei dacă el a acționat cu onestitate atunci când a declarat prețul de vânzare al apartamentului ca fiind identic cu prețul de cumpărare, iar drept consecință nu a declarat și nu a plătit impozitele aferente. Or, la caz, nu se atestă niciun dubiu serios cu privire la exactitatea prețului declarat de 24 300 EUR pentru vânzarea apartamentului în 2018, iar premisele invocate au fost dezbătute în totalitate.

Cu atât mai mult că, apartamentul a fost vândut la același preț din motiv că, îmbunătățirea condițiilor de trai poate avea loc prin mai multe modalități, iar reclamantul cu membrii familiei a optat pentru convertirea unui bun imobil de tip apartament în lichidități (mijloace bănești), ca să procure un alt bun imobil. Decizia familială de a-și gestiona patrimoniul în sensul respectiv a fost determinată de mai mulți factori, inclusiv dorința atât a sa, cât și membrilor familiei, de a trăi într-o casă la sol, și nimeni nu le poate interzice de a gestiona patrimoniul după bunul nostru plac. Iar decizia de a vinde apartamentul la un preț de 24 300 EUR a fost determinată de perioada de timp restrânsă în care a convenit să-l înstrăineze cu membrii familiei și de faptul că nu a primit o ofertă mai avantajoasă.

Reclamantul a relevat că, pentru a-i fi imputate dubii serioase cu privire la exactitatea prețului la care a vândut apartamentul, Comisia urmează să probeze faptul că a avut o ofertă mai avantajoasă din partea unui al potențial cumpărător și ar fi refuzat-o, optând pentru preț mai mic. O altă probă ar putea servi declarația scrisă/verbală a cumpărătorului, care ar invoca faptul că prețul real la care a fost vândut apartamentul este altul decât cel indicat în contractul de vânzare-cumpărare.

Astfel, din decizia Comisiei rezultă expres că nu a fost administrată nicio probă, inclusiv suplimentară, în baza căreia s-ar fi putut ajunge la concluzia de nepromovare a evaluării reluate de către Vitalie Stratan, în temeiul art. 8 alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), precum și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, din motivul existenței dubiilor serioase cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică cu referire la subevaluarea prețului de vânzare al apartamentului și posibilei neplăți a impozitului pe creștere de capital, dubii care nu au fost atenuate de către candidat. Cu atât mai mult că, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a supus examinării acest dubiu și a constatat că circumstanța dată nu este o încălcare ce trezește dubii serioase prevăzute de art. 13 alin. (5) din Legea nr.26/2022 cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și criteriul de integritate financiară în temeiul art. 8 alin. (2) lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022. Respectiv, soluția Comisei de evaluare este una vădit nerezonabilă.

Cu referire la cea de a 2-a neconformitate, achiziționarea unui apartament de 66,9 m.p. la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare, reclamantul a menționat că, împrumutul în sumă de 200 000 MDL i-a fost acordat de socrii săi, iar el a prezentat dovezi că aceștia erau potenți financiar să-i acorde acest împrumut.

În acest sens s-a menționat că, socrul reclamantului este doctorul profesor Mihail Cojocaru, membru Onorabil al Societății Stomatologice a României și Membru Internațional al Academiei Ruse a Științelor Naturii. Socrii săi, toată viața au consacrat-o științei și stomatologiei, iar Mihail Cojocaru se bucură de o reputație ireproșabilă la nivel mondial.

Din materialele administrate de către Comisie în cadrul evaluării sale rezultă că în perioada anilor 2008 – 2014, socrul său a primit plăți sub formă de pensie în valoare totală de 318 066 MDL, iar soacra pensie în sumă de 220 752 MDL. Suplimentar, soacra a vândut un apartament situat în mun. Chișinău, str. Dimo, la un preț de 30 000 EUR.

Astfel, probatoriul administrat atestă că socrii reclamantului au avut un venit de cel puțin 538 818 MDL și 30 000 EUR, iar aceste circumstanțe denotă că aceștia cu ușurință au putut acorda un împrumut în sumă de 200 000 MDL. Însă, în lipsa unui suport probator (contracte de vânzare-cumpărare, donație, procurare de bunuri sau servicii, etc.), Comisia de evaluare a constatat că, în perioada anilor 2007 – 2014, socrii săi au avut cheltuieli totale în valoare de 916 498 MDL.

Reclamantul a notat, în privința depunerilor bănești la contul bancar al socrului, că acestea au avut o proveniență legală, fiind verificate și acceptate de către bancă, or, legislația europeană reglementează strict acest domeniu.

Ba mai mult ca atât, Comisia a menționat că nu a identificat sursa acestor mijloace, fapt care urmează a fi interpretat în favoarea candidatului, or, dacă Comisia nu a identificat proveniența ilicită a banilor, acestea se prezumă a fi legale.

La fel, reclamantul a considerat eronată constatarea Comisiei, precum că el nu a prezentat alte date alternative care să infirme informațiile furnizate de compania imobiliară „LARA” cu privire la apartamentul soacrei sale, or, în acest sens candidatul a prezentat un act juridic civil sub formă de recipisă întocmită de

către părțile contractului de vânzare-cumpărare, din care expres rezultă prețul de vânzare este de 30 000 EUR.

La aspectul dat, reclamantul a considerat relevant faptul că, în Republica Moldova mereu a persistat o asemenea practică la încheierea contractelor de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile, fapt care a fost constatat și de către Curtea Supremă de Justiție. Iar, în anul 2009, când soacra sa a vândut apartamentul, nu se putea ști de care acte va avea nevoie Comisia pentru a-i diminua dubiile, respectiv, Comisia în mod eronat a remarcat că, Candidatul nu a furnizat nici Curții Supreme de Justiție, nici Comisiei, în timpul evaluării reluate, documente justificativ pentru a verifica independent prețul pretins de vânzare al apartamentului. Cu atât mai mult că, pentru a verifica independent prețul vânzării acestui apartament, Comisia putea contacta cumpărătorul.

Astfel, în lipsa probelor care ar demonstra că apartamentul a fost înstrăinat la un alt preț decât cel indicat în contractul de vânzare-cumpărare, Comisi a apreciat critic și a pus la îndoială argumentele candidatului, deși acesta a prezentat probe întru confirmarea faptului că prețului de vânzare al apartamentului a constituit anume suma de 30 000 EUR.

Cu referire la sursa mijloacelor financiare pentru depunerile în sumă de 400 877 MDL în contul socrului în perioada anilor 2011 – 2013, pe care le-a utilizat pentru plățile pentru apartamentul de 87,6 m.p., reclamantul a menționat că, proveniența acestor bani rezultă inclusiv din calculul denaturat al Comisiei. Or, în perioada anilor 2007 – 2014 socrii săi au avut venituri totale de 1 475 995 MDL și cheltuieli totale în sumă de 916 498 MDL, iar diferența între aceste două sume este de 559 497 MDL. Pe lângă acestea, urmează a se ține cont și de suma de 30 000 EUR din vânzarea apartamentului. Aceste circumstanțe denotă că, în perioada de referință, socrii săi au putut procura acest apartament și a da un împrumut în sumă de 200 000 MDL.

Ba mai mult ca atât, Curtea Supremă de Justiție a constatat în decizia din 01 august 2023 că, în cadrul ședinței de judecată, candidatul a prezentat certificatele de pensie din România care confirmă suplimentar veniturile persoanelor apropiate, de la care Vitalie Stratan a luat un împrumutul în sumă de 200 000 MDL în anul 2014. Completul de judecată special a subliniat că, respectiva informație prezintă un interes sporit din perspectiva faptului că această persoană cu certitudine avea disponibile resurse financiare suficiente ce i-ar fi permis să contribuie la achiziționarea unui apartament, în mărimea sumei declarate.

Succesiv, cu referire la împrumutul în sumă de 100 000 MDL, Comisia afirmat că în timpul examinării cauzei de către Curtea Supremă de Justiție, candidatul a prezentat informații despre împrumutul în sumă de 100 000 MDL de la o bancă din Republica Moldova, care au fost furnizate după emiterea deciziei inițiale a Comisiei privind evaluarea candidatului. Astfel, în timpul evaluării reluate, Comisia a obținut informații suplimentare despre împrumutul în sumă de 100 000 MDL, pe care candidatul l-a contractat în 2016 pentru necesități de consum și graficul de rambursare aferent, din care rezultă că Vitalie Stratan a rambursat împrumutul în 2018, cu plăți în total de 120 366 MDL. Conform informațiilor obținute în timpul evaluării reluate, candidatul a achitat suma de

100 000 MDL pentru apartament la data de 04 noiembrie 2016. Respectiv, s-a ajuns la concluzia că, împrumutul acordat pentru necesități de consum ar fi putut fi folosit de către candidat pentru a face o plată parțială pentru apartament. Așa, dubiile Comisiei cu privire la împrumutul în sumă de 100 000 MDL au fost atenuate pe baza informațiilor colectate în timpul evaluării reluate.

În privința economiilor familiei sale, reclamantul a invocat că, Comisia nu a luat în calcul simpla circumstanță că el activează în sistemul de drept începând cu anii '90, iar însumarea salariilor, pe lângă sursele financiare la care a făcut referire, ar constitui o justificare suficientă a surselor de procurare a apartamentului la preț preferențial.

În acest sens s-a reiterat că, prin decizia din 01 august 2023, Curtea Supremă de Justiție a considerat că Comisia de evaluare nejustificat a constatat dubii serioase în legătură cu sursa mijloacelor financiare pentru achiziționarea la preț preferențial în anul 2014 a apartamentului cu suprafața de 66,9 m.p., or, candidatul a comunicat Comisiei de evaluare că a avut trei surse diferite de mijloace financiare pentru procurarea apartamentului: un împrumut de 200 000 MDL, luat de la un membru apropiat al familiei; un împrumut de 100 000 MDL, contractat de la o bancă; și economiile familiei până în anul 2014, mijloace financiare care au fost declarate în ordinea și regimul juridic de declarare. Drept urmare, faptele date nu pot fi privite ca dubii serioase cu privire la conformitatea cu criteriul de integritate financiară în temeiul art. 8 alin. (4), lit. b) și alin. (5) lit. c), d) și e) din Legea nr. 26/2022.

În privința celei de a treia neconformități, cu privire la nedeclararea unui împrumut în sumă de 200 000 MDL în declarațiile sale anuale pentru anii 2015 – 2021, în conformitate cu cerințele legale, reclamantul a menționat că, potrivit deciziei din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, așa anumitele încălcări de integritate financiară și etică au fost apreciate de către Comisia de evaluare strict subiectiv și izolat de contextul istoric-social, ceea ce afectează securitatea raporturilor juridice. În general sistemul juridic admite efectul retroactiv al legii, dacă acesta favorizează situația juridică a persoanei, însă acest efect nu poate fi proiectat pe calea interpretării juridice.

Curtea Supremă de Justiție a remarcat că, prin prisma art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016 și pct. 41 din Regulamentul privind modul de completare a declarației de avere și interese personale în formă electronică, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Integritate nr. 4/2022, faptul declarării de către Vitalie Stratan doar în anul 2014 împrumutul în sumă de 200 000 MDL, iar în declarațiile ulterioare nu a declarat această datorie, nu constituie un impediment.

Distinct de acestea, prin procesul-verbal nr. 1073/19 din 08 decembrie 2022 cu privire la verificarea declarațiilor de avere și interese personale întocmit de Autoritatea Națională de Integritate, s-a constatat că Vitalie Stratan la 04 noiembrie 2022 a depus o nouă declarație de avere și interese persoanele pentru anul 2021, indicând la capitolul „Datorii” existența unui împrumut (anul contractării 2014) în valoare de 200 000 MDL, cu rata dobânzii de 0% și scadent la 2030, indicând drept „omisiune, pre-vetting”, după audierea publică a lui în cadrul căreia a confirmat

existența împrumutului respectiv și că suma respectivă nu a fost restituită, relevând despre necunoașterea necesității indicării în declarațiile ulterioare celei din 2014 a sumei de 200 000 MDL.

Autoritatea Națională de Integritate a constatat lipsa aparenței unei diferențe substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită ale subiectului declarării, precum și lipsa aparenței de nedeclarare a unor conflicte de interese, incompatibilității, restricții și limitări.

În această ordine de idei, reclamantul a conchis că decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii nu întrunește cerințele de legalitate procedurală și substanțială, iar circumstanțele speței denotă dreptul său la o decizie de evaluare favorabilă din acest punct de vedere.

Astfel, excluderea și nu doar limitarea dreptului candidatului Vitalie Stratan de a participa și de a fi ales în funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii pentru faptele minore reținute de către Comisia de evaluare nu este o măsură adecvată pentru atingerea scopurilor expuse în lege, însă neconcretizată în decizia contestată. Având în vedere problema de buna funcționare a organelor de autoadministrare judecătorească la momentul emiterii deciziei și nepromovarea candidatului pentru faptele minore, nu doar că nu se încadrează în motivele de nepromovare, dar constituie o încălcare a drepturilor enunțate.

În opinia reclamantului, autoritatea pârâtă nu a respectat constatările făcute cu autoritate de lucru judecat în decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție și astfel a încălcat dreptul său la o instanță și dreptul de a nu fi repusă în discuție o decizie judecătorească definitivă emisă în favoarea sa.

La 14 mai 2024, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, reprezentată de Tatiana Răducanu, a depus referință prin care a solicitat respingerea cererii de contestare înaintate de către Vitalie Stratan.

În motivarea referinței, pârâta a invocat că, reclamantul a fost evaluat inițial de către Comisie începând cu 08 iulie 2022, iar prin decizia nr. 5 din 09 decembrie 2022 Comisia independentă de evaluare a decis că candidatul la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Vitalie Stratan, nu a promovat evaluarea în baza art. 8 alin. (1), (2) lit. a) și c), alin.(4) lit.a) și b), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) din Legea nr. 26/2022, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară.

Prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a admis acțiunea în contencios administrativ a lui Vitalie Stratan intentată împotriva Comisiei de evaluare, fiind anulată decizia nr. 5 din 09 decembrie 2022 și dispusă reevaluarea acestuia.

Iar, după anularea deciziei Comisiei de evaluare nr. 5 din 09 decembrie 2022, prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție și dispunerii reevaluării lui Vitalie Stratan, Comisia de evaluare a executat obligațiile sale legale rezultate

din prevederile Legii nr. 26/2022 și decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, inițiind reluarea procedurii de evaluare a reclamantului.

Astfel, în urma reevaluării, în cadrul căreia au fost respectate prevederile art. 10-12 din Legea nr. 26/2022 și art. 19 din Regulamentul Comisiei, a fost emisă decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

Pârâta a indicat că și-a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile prevăzute de Legea nr. 26/2022, iar când a constatat anumite neclarități, a oferit reclamantului posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare, stabilindu-i un termen suficient.

La fel, pârâta a notat că, în spiritul Legii nr. 26/2022, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului reluat de evaluare. În faza inițială este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale (art. 6 din Legea nr. 26/2022) și cu respectarea obligațiilor legale (art. 7 din Legea nr. 26/2022). Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare (art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022). Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept, nu o obligație, a candidatului (art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022), însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fățiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încalcă, dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

Comisia de evaluare a notat că, rațiunea trecerii sarcinii probațiunii către candidat a fost dezvoltată la nivel internațional. Astfel, Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția) a remarcat că într-un sistem de vetting și verificări de integritate, poate fi perfect legitim să se transfere sarcina probei de la stat la judecătorul/procurorul care solicită recrutarea sau ocuparea unei funcții (Opinia Comisiei de la Veneția nr. 1064/2021 din 09 februarie 2022 cu privire la dezvoltarea procesului de vetting în sistemul judiciar, Kosovo; pag. 68). Procesul de redesemnare, pe de altă parte, transformă toți angajații în solicitanți, iar sarcina probei revine acestor persoane, care trebuie să facă dovada că sunt apte pentru exercitarea funcției în cauză (ibidem, pag. 95).

A explicat că procesul de evaluare a integrității și decizia Comisiei de evaluare nr. 9 din 28 februarie 2024 nu afectează statutul profesional al candidatului, or, Comisia nu substituie și nu preia funcțiile unui organ public din Republica Moldova. Iar, decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs, respectiv niciun alt efect juridic nu are suport legal.

De asemenea, pârâta a menționat că a respectat cu strictețe obiectul mandatului său, fiind explicită în dispozitivul deciziei că „... candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s- au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate

financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.” Decizia este, deci, în strictă conformitate cu prevederile art. 13 alin.(5) din Legea nr. 26/2022.

Respectiv, niciun alt efect juridic nu are suport legal și factual. În speță, nimic nu împiedică reclamantul să continue cariera profesională.

Faptul că Legea nr. 26/2022 nu lezează statutul profesional al reclamantului rezultă direct și din Nota-informativă la proiectul acestei legi.

Totodată, potrivit pct. 39 din Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a Direcției generale a drepturilor omului și stat de drept a Consiliului Europei (Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Moldova), proiectul de lege revizuit arată clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei candidatului ca judecător sau procuror. Acest lucru derivă din principiul inamovibilității judecătorilor și din competența exclusivă înrădăcinată constituțional a Consiliilor Supreme de a impune sancțiuni sau de a demite un judecător sau procuror.

Pârâta a specificat că, în urma evaluării integrității etice și financiare a candidatului, în baza datelor și informațiilor primite de la candidat și terți, Comisia constată dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate. Prin urmare, soluția oferită de Comisie, prin decizia de constatare a promovării sau nepromovării evaluării, reprezintă o apreciere, după intima sa convingere, a faptului dacă există sau nu dubii serioase privind conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate financiară și etică. Cu alte cuvinte, Comisia nu constată existența sau lipsa conformității reclamantului cu criteriile de integritate, ci doar existența sau lipsa dubiilor serioase privind conformitatea. Or, anumite circumstanțe factice ar putea fi suficiente pentru a constata că există dubii serioase privind conformitatea, dar în același timp, ar putea fi insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate. Așadar, decizia reprezintă o constatare a existenței unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantului cu criteriile de integritate etică și financiară. Decizia nu reprezintă însă, și nu pretinde să reprezinte, o constatare a lipsei de conformitate cu aceste criterii.

Comisia de evaluare a enunțat că, prin hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Curtea Constituțională a declarat neconstituțională sintagma „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat”. Prin această decizie, Curtea Constituțională a stabilit că „până la modificarea legii de către Parlament, completul special al Curții Supreme de Justiție, la examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare, va putea dispune reevaluarea candidaților nepromovați dacă va constata (a) că în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și (b) că există circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidat.”

Pârâta a considerat că, reclamantul urmează să argumenteze încadrarea alegațiilor din acțiunea sa în criteriile statuate de către Legea nr. 26/2022 și Curtea Constituțională în vederea eventualei admiteri a acțiunii sale.

Sub alt aspect, pârâta a notat că, concluzia Comisiei, exprimată prin decizie, privind existența unor dubii serioase cu privire la conformitatea reclamantului cu

criteriile de integritate etică și financiară ține de oportunitatea deciziei, iar instanța de judecată este ținută să exercite controlul de legalitate al deciziei și nu este în drept să execute controlul de oportunitate.

În opinia părâtei, procedura reluată de evaluare a avut loc cu respectarea garanțiilor prevăzute de art. 6 § 1 CEDO în materia executării hotărârilor judecătorești. Or, Comisia nu a fost obligată și nici nu putea fi obligată de către Curtea Supremă de Justiție să emită o decizie favorabilă sau defavorabilă reclamantului, dreptul reclamantului la executarea unei decizii judiciare definitive și cu caracter obligatoriu, după cum acesta este garantat de către art. 6 § 1 CEDO, a fost plenar respectat de către Comisie. Astfel, odată ce Comisia a executat în mod integral decizia Curții Supreme de Justiție, într-un termen rezonabil, rezultă cu certitudine că reclamantul nu poate pretinde neexecutarea de către Comisie a deciziei Curții Supreme de Justiție.

Astfel, procedura reluată de evaluare s-a desfășurat cu respectarea principiului *res judicata*, or, după emiterea deciziei Curții Supreme de Justiție, Comisia în continuare are un drept neafectat de: (i) a colecta materiale noi în scopul reevaluării; și (ii) a (re)examina și aprecia materialele acumulate în cadrul evaluării inițiale și reluate.

Având în vedere că, Comisia nu a fost obligată de către Curtea Supremă de Justiție să emită o decizie favorabilă sau defavorabilă reclamantului, în general, ține de esența procedurii reluate a evaluării ca să existe un drept al Comisiei de a reexamina circumstanțele care au stat la baza deciziei Curții Supreme de Justiție. Acest element inerent procedurii de reevaluare exclude *ab initio* caracterul absolut al „autorității de lucru judecat” al faptelor analizate în deciziei Curtea Supremă de Justiție, ceea ce permite și solicită Comisiei să aibă o marjă de apreciere la etapa reevaluării problemelor de integritate a candidaților. Această marjă de apreciere admite inclusiv posibilitatea ca Comisia să ajungă la anumite concluzii care, la prima vedere și fără a intra în esență, pot fi considerate ca fiind contrare concluziilor instanței de judecată, ceea ce, însă, nicidecum nu înseamnă că, Comisia ar repune în discuție decizii judecătorești definitive.

În privința principiului *res judicata*, jurisprudența CtEDO a stabilit că „... Curtea se referă în primul rând la principiul securității juridice, care este implicit în toate articolele Convenției...”. „În dreptul Convenției, principiul securității juridice se manifestă în diferite forme și contexte, cum ar fi necesitatea ca legea să fie clar definită și previzibilă în aplicarea sa [...], sau impunând ca, în cazul în care instanțele au hotărât definitiv o problemă, hotărârea lor să nu fie pusă în discuție (a se vedea, de exemplu, Brumărescu împotriva României [GCJ, nr. 28342/95, § 61, CEDO 1999-VII). Acest ultim aspect al securității juridice presupune, în general, respectarea principiului autorității de lucru judecat, care, prin protejarea definitivă a hotărârilor judecătorești și a drepturilor părților la procedurile interne – inclusiv a oricăror persoane implicate în calitate de victime – servește la asigurarea stabilității sistemului judiciar și contribuie la încrederea publicului în instanțe. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, deși exigențele principiului securității juridice și autoritatea de lucru judecat nu sunt absolute (a se vedea, de exemplu, în sfera dreptului penal, Moreira Ferreira contra Portugalia (nr.

2) [GC], nr. 19867/12, § 62, 11 iulie 2017), o derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare, cum ar fi corectarea defectelor fundamentale sau a erorilor din justiție (a se vedea, de exemplu, Ryabykh împotriva Rusiei, nr. 52854/99, §52, CEDO 2003-IX și OOO Link Oii SPB împotriva Rusiei (dec.), nr. 42600/05, 25 iunie 2009).

La caz însă, constatările de mai sus în partea ce ține de limitarea dreptului părților de a repune în discuție anumite chestiuni soluționate definitiv prin hotărâri judecătorești nu sunt oportune în contextul procedurii reluate de evaluare odată ce:

1) pe de o parte, însăși prin decizia Curții Supreme de Justiție, Comisiei i-a fost recunoscut dreptul de a reevalua (relua evaluarea) reclamantul, prin prisma probelor colectate în procedura de evaluare inițială și cea reluată; iar

2) pe de altă parte, în general, principiul *res judicata* nu are un caracter absolut și permite derogări, în context, în partea motivată a deciziei, Comisia a clarificat într-un mod explicit și convingător circumstanțele care au permis acesteia, în anumite cazuri, să ajungă la alte concluzii decât cele expuse în decizia Curții Supreme de Justiție.

În privința dubiului privind achiziționarea unui apartament la preț preferențial – eligibilitatea candidatului: subevaluarea prețului de vânzare și posibilă neplată a creșterii de capital, pârâta a menționat că, concluziile trase de Curtea Supremă de Justiție în decizia din 01 august 2023 sunt bazate pe informații incomplete cu privire la circumstanțele aferente prețului de vânzare a apartamentului și posibilă neplată a creșterii de capital.

Pârâta a evocat că, în cadrul evaluării reluate, Comisia a constatat că:

- în anul 2018, reclamantul a rambursat un împrumut, achitând suma de 120 366 MDL, astfel, vânzarea apartamentului la prețul declarat ar fi însemnat o pierdere financiară pentru reclamant în mărimea dobânzilor achitate (20 366 MDL);

- conform informației furnizate de compania de construcții, prețul de piață de vânzare a apartamentului a fost de 754 EUR per m.p.;

- soacra candidatului a vândut în anul 2009 alt apartament de un metraj de două ori mai mic decât apartamentul reclamantului, în bloc vechi, însă la valoarea de 30 000 EUR, iar reclamantul nu a oferit nicio explicație în legătură cu această problemă, care a fost menționată explicit în notificarea cu privire la faptele și dubiile serioase.

În privința dubiului privind achiziționarea unui apartament de 66,9 m.p. la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare, pârâta la fel a menționat că, concluziile trase de Curtea Supremă de Justiție în decizia din 01 august 2023 sunt bazate pe informații incomplete cu privire la circumstanțele aferente surselor financiare pentru procurarea apartamentului.

Pârâta a explicat că, în cadrul evaluării reluate, Comisia:

- a obținut de la Serviciul Fiscal de Stat informația cu privire la veniturile cabinetului stomatologic al socrilor reclamantului, stabilindu-se că în perioada 2007 – 2014 a fost de 225 954 MDL (60 320 MDL pentru socru și 165 634 MDL

pentru soacră). Mai mult, în perioada 2013 – 2014, acest cabinet stomatologic a înregistrat pierderi financiare în valoare de 64 683 MDL;

- a analizat certificatele din 2008, emise de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova (prezentate la Curtea Supremă de Justiție de către reclamant), dar și chitanțele care confirmă că socrul candidatului a primit plăți de pensie din România în perioada 2016 – 2022 în suma totală de 13 778 RON;

- a obținut de la reclamant acte suplimentare care ar confirma beneficierea socrilor de pensia din România;

- a analizat contractele de vânzare-cumpărare a imobilelor, prezentate de candidat la Curtea Supremă de Justiție;

- a verificat în sistemul e-Cadastru informația cu privire la bunurile imobile înregistrate pe numele părinților candidatului;

- a recepționat de la Agenția Servicii Publice copii ale documentelor referitoare la bunurile deținute de părinții candidatului și, deci, a aflat despre contractul de investiții nr. 13/T din 18 iulie 2011, încheiat între socrul candidatului și SRL „D.”, privind construcția unui apartament de 87,6 m.p. în mun. Chișinău;

- a obținut informații cu privire la depunerile în mărime totală de 400 877 MDL făcute de socrul candidatului în perioada anilor 2011 – 2013;

- a analizat fluxurile financiare de intrare și ieșire ale socrilor candidatului în perioada anilor 2007 – 2014 și a constatat o diferență pozitivă între venituri și cheltuieli în mărime de 559 497 MDL;

- a analizat recipisa aferentă tranzacției de vânzare a apartamentului din 2009;

- a obținut de la bancă actele aferente împrumutului de 100 000 MDL al candidatului;

- a analizat fluxurile de numerar de intrare și ieșire ale familiei reclamantului pentru anii 2007 – 2013 și a identificat dezechilibrele de cheltuieli pentru perioadele 2007 – 2013 și 2014 – 2017.

În privința dubiului privind nedeclararea unui împrumut în sumă de 200 000 MDL în declarațiile sale anuale pentru anii 2015 – 2021, în conformitate cu cerințele legale, pârâta la fel a menționat că, concluziile trase de Curtea Supremă de Justiție în decizia din 01 august 2023 sunt bazate pe informații incomplete cu privire la circumstanțele aferente obligației de declarare a împrumutului de 200 000 MDL.

Pârâta a notat că, în cadrul evaluării reluate, Comisia:

- a analizat procesul-verbal nr. 1073/19 din 08 decembrie 2022 al Autorității Naționale de Integritate, prezentat de către candidat la Curtea Supremă de Justiție;

- a obținut și analizat diferite regulamente pe baza cărora Autoritatea Națională de Integritate efectuează verificarea declarațiilor de avere și de interese personale (criteriile de selecție a declarațiilor, factorii de risc, procedura de verificare etc.).

Aceste informații au permis Comisiei să ajungă la o concluzie diferită de cea din decizia Curții Supreme de Justiție, or, concluziile din ultima s-au bazat pe informații incomplete care au fost colectate de către Comisie în cadrul evaluării reluate.

Comisia de evaluare a subliniat că, caracterul obligatoriu netăgăduit al argumentelor și concluziilor conținute în decizia Curții Supreme de Justiție, nu obligă însă Comisia să emită, în cadrul reevaluării, o decizie de promovare a reclamantei, odată ce cumulul de fapte (circumstanțe) rezultat din probele noi, acumulate în cadrul reevaluării, este diferit și în mod natural, mai avansat, decât cel inițial, din cadrul evaluării inițiale. Este esențial însă ca Comisia să argumenteze soluția aleasă, cu referire precisă la faptele examinate și concluziile rezultate, fapt care s-a făcut în mod plenar în decizie.

În context, este de remarcat că atunci când abordează problematica principiului *res judicata* în cazul a două sau mai multe seturi de proceduri, CtEDO examinează, pe lângă faptul dacă setul de proceduri vizează aceleași părți sau raporturi juridice, inclusiv dacă aceste proceduri se bazează pe același set de fapte. La caz, după cum a fost descris supra, setul de fapte examinat de către Curtea Supremă de Justiție este diferit de setul de fapte analizat de către Comisie în cadrul procedurii reluate de evaluare, ceea ce exclude posibilitatea ca decizia Comisiei să afecteze principiul *res judicata*.

Finalmente, pârâta a notat că pretențiile reclamantului se bazează pe prevederile Cărilor I și II din Codul administrativ (dispoziții generale și procedura administrativă), care nu sunt aplicabile în speță. Or, din Legea nr. 26/2022 rezultă clar că doar procedurii de judecare a cauzelor, și anume procedura contenciosului administrativ, îi sunt aplicabile prevederile Codului administrativ (Cartea III), iar în raport cu procedura în fața Comisiei se aplică prevederile legii speciale – Legea nr. 26/2022 și Regulamentul Comisiei.

Respectiv, în speță, din Codul administrativ sunt aplicabile doar prevederile Cărții a III, dar nu și prevederile Cărilor I și II. Astfel, se deduce că, reclamantul cere instanței de judecată aplicarea unei legi inaplicabile, și anume unele prevederi ale Codului administrativ, în detrimentul legii aplicabile (Legea nr. 26/2022).

În acest sens, pârâta a făcut referire la Legea nr. 180/2023 de interpretare a unor prevederi din Legea nr. 26/2022, prin care s-a explicat că, în sensul articolului 3 alineatul (2) și al articolului 4 alineatul (2), Comisia de evaluare nu este autoritate publică în sensul prevederilor Codului administrativ.

Așadar, în condițiile în care Comisia nu este autoritate publică (în sensul art. 7 din Codul administrativ), atunci activitatea ei nu este una de natură administrativă (în sensul art. 5 din Codul administrativ), iar procedura de evaluare prevăzută de Legea nr. 26/2022 nu este o procedură administrativă (în sensul art. 6 din Codul administrativ), circumstanțe ce denotă că, la caz, nu sunt incidente prevederile Codului administrativ aplicabile procedurii administrative, inclusiv cercetarea din oficiu (art. 22), limba de procedură (art. 26), întocmirea dosarului administrativ (art. 82), etc., or, legea specială (Legea nr. 26/2022) oferă mecanisme de protecție similare echivalente.

La 17 mai 2024, reclamantul Vitalie Stratan a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care, suplimentar celor invocate în cererea de contestare inițială, a invocat indicat că în cadrul evaluării sale repetate au participat membrii Comisiei independente de evaluare: Herman von Hebel, Victoria Henley, Nadejda

Hriptievschi, Tatiana Răducanu și Nona Tsotsoria, care și au adoptat decizia nr. 9 din 28 februarie 2024.

Reclamantul a învederat că, la 14 mai 2024, a recepționat prin intermediul poștei electronice o scrisoare, semnată electronic de către Procurorul-Șef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, care în opinia sa este deosebit de importantă în prezenta cauză de contencios administrativ.

Potrivit scrisorii menționate, în aprilie 2024, în cadrul unui dosar penal, Procuratura Anticorupție a obținut informație din cadrul unui telefon mobil care, conform conținutului, include și o discuție de sute de mesaje (text messages) între Veaceslav Platon și Aureliu Colenco pe perioada mai multor ani. Pe parcursul discuțiilor, cei doi discută inclusiv despre relația și discuțiile lor cu Tatiana Răducanu.

Scrisoarea Procurorului-Șef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, este compartimentată în câteva compartimente esențiale, deosebit de importante în prezenta cauză, și anume:

A. Circumstanțele de fapt constatate:

1. Informație generală despre persoanele de interes;
2. Platon și Colenco o consideră pe Tatiana Răducanu „omul nostru 100%”;
3. Rolul Consiliului Superior al Magistraturii în legătură cu un dosar penal împotriva lui Colenco;
4. Rolul Tatiane Răducanu în legătură cu clădirea Consiliului Superior al Magistraturii;

B. Impactul asupra procedurii pre-vetting și sistemului de justiție.

În final, a fost formulată următoarea concluzie: „Reieșind din cele expuse, Vă aduc la cunoștință informația relatată supra, care stabilește că există indici că procedura de pre-vetting și vetting a fost compromisă și viciată de grupări criminale asociate cu Veaceslav Platon și Ilan Șor și că posibil au fost afectate drepturile fundamentale a candidaților la un proces echitabil, care în cumul prezintă un risc de a pune în pericol sistemul de justiție în continuare.”

La fel, reclamantul a menționat că, drept urmare a scrisorii Procurorului-Șef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, care a fost preluată și de către surse mass-media, Tatiana Răducanu a depus cerere de demisie din funcția de membră a Comisiei vetting și Pre-vetting, informația fiind confirmată de către președinta Comisiei parlamentare juridice, numiri și imunități, Veronica Roșca, care a anunțat despre cererea de demisie a Tatiane Răducanu.

Potrivit cererii de demisie, Tatiana Răducanu a „considerat că acuzațiile invocate în scrisoarea menționată sunt false și nu corespund realității. Unicul motiv al acestei scrisori este de a denigra procesul de pre-vetting și vetting și servește intereselor unor clanuri corupte și criminale care vor să blocheze curățarea justiției și lucrurile să rămână neschimbate. Evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor trebuie să continue și să asigure o justiție independentă.”

În opinia reclamantului, faptele date sunt deosebit de importante în speța dată, deoarece denotă că în cadrul procedurii de evaluare Comisia a admis erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare,

precum și faptul că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către Vitalie Stratan.

Fiind legal înștiințat despre data, ora și locul petrecerii ședinței de judecată, reclamantul Vitalie Stratan nu s-a prezentat, însă, prin cererea depusă electronic la 17 mai 2024, a menționat că susține integral cererea de chemare în judecată și cererea de concretizare a acțiunii, solicitând admiterea acțiunii. Totodată, a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa și remiterea copiei de pe hotărâre.

Astfel, în conformitate cu art. 206 alin. (1) din Codul de procedură civilă și art. 218 din Codul administrativ, Completul de judecată special a dispus examinarea cauzei în lipsa reclamantului Vitalie Stratan.

În ședința de judecată, reprezentantul Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocatul Roger Gladei a susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În ședința de judecată, reprezentantul Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocatul Valeriu Cernei a susținut argumentele invocate în referința depusă, solicitând respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Audiind argumentele participanților la proces în susținerea pretențiilor formulate și obiecțiile înaintate, ținând cont de probele administrate și de legislația pertinentă, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor stabilește următoarele.

Aprecierea instanței.

Prin decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ca urmare a evaluării reluate a candidatului, desfășurată în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022; în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.

La 15 aprilie 2024, Vitalie Stratan a depus cerere de contestare împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, solicitând anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan,

candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

Conform art. 14 alin. (1) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

În acest context, se reține că decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 9 din 28 februarie 2024 a fost notificată lui Vitalie Stratan în mod electronic, prin intermediul e-mail-ului, la 10 aprilie 2024, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului candidatului (v. II+v.III, f.d. 390).

Respectiv, Completul de judecată special conchide că cererea de contestare depusă de Vitalie Stratan este admisibilă, deoarece reclamantul s-a conformat prevederilor legale, depunând prezenta cerere la 15 aprilie 2024, în interiorul termenului prevăzut de lege, la Curtea Supremă de Justiție.

Cu referire la cadrul normativ aplicabil, în debutul analizei sale, Completul de judecată special observă că, în contestație, reclamantul a invocat că prevederile Codului administrativ au prioritate față de prevederile Legii nr. 26/2022.

La aspectul dat, Completul de judecată special învederează că, aplicarea Codului administrativ și limitele ei este o problemă de interpretare și aplicare a legii asupra căreia decide Curtea Supremă de Justiție ca instanță de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 01 decembrie 2022, §24, DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, §19).

Completul de judecată special reține că, potrivit art. 1 din Legea nr. 26/2022, prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Magistraturii, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.

În conformitate cu art. 4 din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.

Conform art. 14 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

În corespundere cu art. 1 alin. (1) din Codul administrativ, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înlăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Potrivit art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Astfel, Completul de judecată special relevă că, în preambulul Legii nr. 26/2022, legiuitorul a indicat că prezenta lege a fost adoptată în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Magistraturii și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției.

Prin urmare, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 este prin natura sa un domeniu specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Și, deși Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale.

Conform art. 10 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.

Iar, art. 7 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 prevede că, în cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4).

Astfel, atât Legea nr. 26/2022, cât și Codul administrativ sunt legi organice, însă prima este una specială. Respectiv, prioritate are Legea nr. 26/2022, însă, aceasta nu exclude aplicarea Codului administrativ, în măsura în care legea specială nu conține norme care să reglementeze un anumit aspect. Or, excluderea integrală de la aplicare a Codului administrativ este imposibilă din punct de vedere al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ.

Completul de judecată special, în acest sens, nu poate reține argumentul reclamantului Vitalie Stratan, deoarece prin aplicarea prevederilor Codului administrativ nu pot fi denaturate reglementările Legii speciale nr. 26/2022, după cum încearcă să invoce. Or, prevederile Codului administrativ urmează a fi aplicate în măsura în care nu contravin Legii speciale nr. 26/2022.

Cu referire la consecințele juridice ale deciziei Comisiei de evaluare, Completul de judecată special reține că, potrivit art. 13 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru

neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Careva alte consecințe juridice, în afara celor menționate expres în lege, nu sunt stipulate la moment.

La fel, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au conchis că proiectul de lege revizuit arată clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei candidatului.

Astfel, Completul de judecată special nu poate accepta ideea că, o eventuală decizie de nepromovare a candidatului ar echivala cu o constatare că acesta nu e integru.

Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, Completul de judecată special reține că prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, la pct. 11, Comisia de la Veneția și Direcția Generală observă că integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe; asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție – încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte mult, sau esențial, de integritatea personală și de competența și credibilitatea apartenenței sale.

Comisia de la Veneția și Direcția Generală și-au exprimat anterior opinia, în alte contexte, că situațiile critice din domeniul justiției, ca niveluri extrem de ridicate de corupție, pot justifica soluții la fel de radicale, precum un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, ține de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația predominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii și procurorii, precum și membrii CSM și CSP, la evaluări extraordinare de integritate.

Pe lângă preambulul Legii nr. 26/2022, menționat supra, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție mai consideră necesară să menționeze și că, potrivit Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 06 decembrie 2021.

„Identificarea unor pârgii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat de indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate.

Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie

combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem”.

În continuare, în recentul său Aviz nr. 24 (2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sisteme judiciare independente și imparțiale, CCJE reamintește (§ 34) că procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat al mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de a asigura independența acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acesteia și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Magistraturii și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate corespunzător, că ating un echilibru între beneficii a măsurii, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției, și posibilele efecte negative ale acesteia.

De asemenea, Completul de judecată special consideră relevant că în pct. 50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au indicat că sunt la curent cu faptul că proiectul articolului 12 reflectă articolul 8 din Legea nr. 26/2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Magistraturii. Totuși, ceea ce se permite cu scopul examinării candidaților, nu neapărat se permite în vederea evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, mizele sunt mai mari pentru ei și pentru stabilitatea ordinii juridice în general. Deși criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile și bazate pe o evaluare globală a integrității candidaților, a antecedentelor, a relațiilor etc., destituirea unui judecător sau a unui procuror numit în funcție într-un mod legal trebuie să fie justificată cu referința mai precisă la o conduită inadecvată, care ar trebuie să fie mai bine definită de lege.

În aceeași ordine de idei, potrivit opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității implică implementarea unui proces de mecanisme care vizează garantarea celor mai înalte norme în materie de conduită și de integritate financiară solicitate pentru accesarea în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși,

decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea CDL-AD(2022)011, § 9-10).

În Avizul său, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au mai notat că Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când are „dubii serioase” cu privire la comiterea de către judecător sau un procuror a unor încălcări. Această normă presupune că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate, nici nu atrag direct răspunderea penală, ceea ce ar necesita cel mai probabil un alt standard de probă (mai înalt). Într-o anumită măsură, această structură reduce potențialul unui conflict dintre constatările Comisiei de evaluare și ale altor organe administrative sau judiciare, menționate anterior.

De asemenea, Curtea Constituțională la § 120 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023 a constatat că, prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a) din Lege.

În § 123 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, Curtea Constituțională a indicat că, pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

La fel, Curtea Constituțională în decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, a notat în § 123, cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.

Astfel, Completul special al Curții Supreme de Justiție reține că, deși marja de apreciere a Comisiei în ce privește „dubiile serioase” nu este nelimitată (concluziile trebuie să se bazeze pe date obiective), ea este destul de largă. Eventualele riscuri în raport cu beneficiile, în cazul neadmiterii unui candidat, deși, integru, însă care nu a fost în stare să înlăture anumite dubii în privința sa, sunt cu mult mai mici decât în situația în care este admis un candidat neintegru din considerentul că orice dubiu ar trebui să fie interpretat în favoarea persoanei. Această stare e determinată atât de interesul general sporit față de procesul de preselecție în Consiliul Superior al Magistraturii, cât și de eventuala interferență redusă în drepturile subiecților supuși evaluării, spre deosebire de consecințele vetting-ului propriu-zis.

Completul special al Curții Supreme de Justiție învederează că, în speță, nu se pune în discuție dreptul reclamantului de a rămâne în profesie, ci se referă la o evaluare pre-vetting, adică la un exercițiu unic, de preselecție în organul de autoadministrare, într-un moment istoric, caracterizat printr-o percepție general acceptată că lucrurile în justiție merg foarte prost având la bază diferite cauze (corupție, neprofesionalism, obediență cronică față de politic etc). În astfel de circumstanțe este imperios necesar ca persoanele care să acceadă în organele de autoadministrare să aibă o reputație ireproșabilă, ca să nu existe nici un dubiu în privința lor. Or, în caz contrar, deciziile adoptate de aceste organe, inclusiv cele prin care se va răsturna o eventuală propunere care va veni deja din partea unei comisii vetting, nu se vor bucura de credibilitate și nu vor avea capacitatea de a convinge publicul larg că sunt corecte.

Completul de judecată special relevă că potrivit art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în vigoare la moment, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

Prin urmare, ținând cont de normele legale precitate și de faptul că obiect al prezentei acțiuni îl constituie decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al

Magistraturii, Completul de judecată special menționează că, la caz, urmează să verifice dacă în cadrul procedurii de evaluare reluată au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare și existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidată.

Or, la examinarea prezentei cereri de contestare, Completul de judecată special nu are dreptul să depășească limitele acesteia și împuternicirile oferite de legiuitor la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, stabilite în mod imperativ la art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în temeiul Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Completul de judecată special relevă că, în pct. 81 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022, Curtea Constituțională a stabilit că legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele carențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi considerată o problemă centrală a litigiului.

În aprecierea sa Curtea Constituțională verificând dacă dispozițiile contestate urmăresc realizarea unui scop legitim, a reținut că în nota informativă la proiectul de Lege nu se regăsește niciun argument cu privire la necesitatea limitării controlului judiciar al deciziilor Comisiei de evaluare. Totuși, din opinia prezentată de autorități și din conținutul textului contestat, Curtea a dedus că legislatorul a urmărit să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative, iar pe de altă parte, pentru a asigura celeritatea soluționării contestațiilor pentru a avea mai repede un Consiliu Superior al Magistraturii funcțional. Curtea a reținut că aceste scopuri legitime pot fi încadrate în obiectivele generale ale ordinii publice și garantării autorității și imparțialității justiției, stabilite de articolul 54 alin.(2) din Constituție.

Verificând dacă dispozițiile contestate îi permit Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție să „examineze suficient” problemele centrale ale eventualelor litigii, Curtea Constituțională a admis că dispozițiile contestate sunt apte să realizeze obiectivul urmărit de legislator, i.e. să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative.

În acest context, Completul de judecată special reține că, potrivit art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, candidatul are următoarele drepturi:

- a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;

b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;

c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;

d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;

e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.

Completul de judecată special reține că noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată doar printr-o referință la dreptul intern al statului pârât; este vorba de o noțiune „autonomă”, care reiese din Convenție. Art. 6 § 1 se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației ce reglementează modul de stabilire a „contestației” (lege civilă, comercială, administrativă etc.) și de autoritatea competentă să o soluționeze (instanță de drept comun, organ administrativ etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, pct. 34; Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), pct. 43; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 106]

Aplicabilitatea art. 6 § 1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații” (în limba engleză, „dispute”). În plus, trebuie să se întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile sale de exercitare. În sfârșit, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru ca art. 6 § 1 să fie aplicabil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), pct. 99; Károly Nagy împotriva Ungariei (MC), pct. 60; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), pct. 106]

Prin urmare, Completul de judecată special conchide că prin prisma art. 6 § 1 CEDO, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 și articolul 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, pentru a stabili dacă în cadrul procedurii de evaluare reluată, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, urmează a fi verificat faptul dacă reclamantului Vitalie Stratan i-au fost respectate drepturile procedurale prevăzute de lege specială.

Reieșind din aceasta, precum și din dezideratele Curții Constituționale reținute în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Completul de judecată special nu va da apreciere tuturor argumentelor invocate de către reclamantul Vitalie Stratan în cererea de contestare, ci va răspunde doar criticilor ce se încadrează în criteriile statuate de către Curtea Constituțională în vederea eventualei admiteri a acțiunii, și anume ce țin de presupusele erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare, care ar fi afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare, precum și celor ce vizează presupusa existență a unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidatul Vitalie Stratan.

Completul de judecată special observă că, unul din argumentele pe care se bazează acțiunea reclamantului, expus în cererea de contestare completată și

concretizată, este pretinsa lipsă de independență, imparțialitate și/sau obiectivitate a unor membri ai Comisiei de evaluare.

Însă, Completul de judecată special consideră argumentul dat irelevant și care nu se încadrează în criteriul de eroare procedurală gravă, care a afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare a reclamantului și, cu atât mai mult, nu se încadrează în criteriul de circumstanță care putea conduce la promovarea evaluării de către reclamantă.

În acest sens, este relevant de reținut că, membrii Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor au fost desemnați prin Hotărârile Parlamentului nr. 84, nr. 85, nr. 86 și nr. 87 din 04 aprilie 2022, care la art. 3 stipulează imperativ că pot fi contestate în instanța de judecată în termenul prevăzut la art. 209 din Codul administrativ.

Iar, prin Hotărârea Parlamentului nr. 88 din 04 aprilie 2022 s-a confirmat componența nominală a Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor după cum urmează: Nadejda Hriptievschi, Tatiana Răducanu, Vitalie Miron, Herman von Hebel, Victoria Henley și Nona Tsotsoria.

Ulterior, prin Hotărârea Parlamentului nr. 300 din 26 octombrie 2023 s-a constatat încetarea calității de membru în Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a domnului Vitalie Miron, în baza cererii de demisie. Hotărârea intrând în vigoare la data adoptării.

Însă, Hotărârile Parlamentului nr. 84, nr. 85, nr. 86 și nr. 87 din 04 aprilie 2022 nu au fost contestate în ordinea și termenul prevăzut la art. 3 al acestor hotărâri și art. 209 din Codul administrativ.

În esență, circumstanța dată profilează concluzia că, reclamantul Vitalie Stratan și-a manifestat în mod tacit, prin inacțiune, acordul cu desemnarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Nadejdei Hriptievschi, Tatiane Răducanu, lui Vitalie Miron, Herman Von Hebel, Victoriei Henley și Nonei Tsotsoria în calitate de membri ai Comisiei de evaluare și ca aceștia să participe la evaluarea, iar ulterior la evaluarea reluată a integrității sale în calitate de candidată la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților în funcțiile respective.

La fel, Completul de judecată special nu poate reține ca pertinente argumentele expuse de reclamant în cererea de completare și concretizarea a cererii de contestare, precum că circumstanțele descrise în scrisoarea Procurorului-Şef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, denotă că în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, precum și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către Vitalie Stratan.

Or, circumstanțele descrise în scrisoarea Procurorului-Şef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, precum că „există indici că procedura de pre-vetting și vetting a fost compromisă și viciată de grupări criminale asociate cu Veaceslav Platon și Ilan Şor și că posibil au fost afectate drepturile fundamentale

a candidaților la un proces echitabil, care în cumul prezintă un risc de a pune în pericol sistemul de justiție în continuare” constituie niște alegații lipsite de suport și presupunere care nu demonstrează irefutabil că procedura de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, și în special procedura de evaluare a candidatului Vitalie Stratan, ar fi fost viciată.

În opinia Completul de judecată special, faptele descrise în scrisoarea Procurorului-Şef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, nu atestă existența circumstanțelor care puteau duce la promovarea evaluării de către Vitalie Stratan.

Astfel, Completul de judecată special nu poate reține ca fiind întemeiate argumentele reclamantului ce vizează pretinsa lipsă de independență, imparțialitate și/sau obiectivitate a membrilor Comisiei de evaluare, or, la etapa dată aceste argumente sunt irelevante, având în vedere că reclamantul a demonstrat un comportament pasiv și nu a contestat Hotărârile Parlamentului nr. 84, nr. 85, nr. 86 și nr. 87 din 04 aprilie 2022, expunându-și în acest mod tacit încrederea față membrii menționați în cadrul viitoarei sale evaluări, iar circumstanțele descrise în scrisoarea Procurorului-Şef al Procuraturii Anticorupție, Veronica Dragalin, nu au fost constatate și confirmate printr-un act de dispoziție irevocabil producător de efecte juridice.

Cu atât mai mult că, prin efectul art. 7 lit. e) din Legea nr. 26/2022, membrii Comisiei de evaluare au obligația să se abțină de la fapte ce ar putea discredita Comisia de evaluare sau ar putea provoca îndoieli privind obiectivitatea deciziilor acesteia.

La aspectul dat, Completul de judecată special reține ca pertinente prevederile articolului 4 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, care garantează independență funcțională și autonomie decizională Comisiei de evaluare față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

În această ordine de idei, Completul de judecată special ajunge la concluzia că sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute ca fiind concludente argumentele reclamantului cu privire la pretinsele erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare și care ar fi afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare a candidatului Vitalie Stratan, prin participarea la procesul de evaluare a unor membri care nu sunt independenți, imparțiali și/sau obiectivi.

În continuare, cu referire la fondul cauzei, Completul de judecată special reiterează că, în urma evaluării reluate a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, desfășurată în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare a adoptat decizia nr. 9 din 28 februarie 2024, prin care, în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către

candidat a criteriului de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.

În context, sunt relevante prevederile art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) din Legea nr. 26/2022, care stipulează că, în sensul prezentei legi, evaluarea integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora.

(2) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

(4) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;

(5) Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art.2 alin.(2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;

d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);

e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art.2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;

g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În corespundere cu art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

Totodată, în conformitate cu art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Completul de judecată special reține că, persoană apropiată, în sensul art. 2 din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016, este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

La rândul său, art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 prevede că, controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.

Dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul declarării a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului și comodantului. Aceștia li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informații relevante de la orice persoană fizică sau juridică.

Completul de judecată special notează că, potrivit spiritului Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare nu constată dacă un candidat întrunește sau nu criteriile de integritate și/sau existența cărorva încălcări ale candidaților, ci doar existența sau lipsa unor circumstanțe factice suficiente ce permit să se ajungă la concluzia că există dubii serioase privind conformitatea candidatului cu criteriile legale de integritate sau, după caz, insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate.

În cazul în care, Comisia de evaluare constată existența unor dubii serioase privind necorespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, aceasta acordă candidatului posibilitatea de a desființa aceste dubii, prin darea de explicații la întrebările formulate și prezentarea probelor în susținerea poziției sale.

Făcând o retrospectivă a speței, Completul de judecată special reiterează că, prin decizia nr. 5 din 09 decembrie 2022, cu privire la candidatura lui Vitalie Stratan, candidatul la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în baza art. 8 alin. (1), (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) din Legea nr. 26/2022, Comisia independentă de evaluare a decis că candidatul nu corespunde criteriilor de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară, și, astfel, ea nu a promovat evaluarea.

Comisia de evaluare a constatat trei probleme, și anume:

(i) achiziționarea unui apartament la preț preferențial – eligibilitate și îmbunătățirea condițiilor de trai și subevaluarea prețului de vânzare, care cuprinde două aspecte:

a) eligibilitatea candidatului pentru participarea la programul de locuințe la preț preferențial;

b) vânzarea apartamentului în 2018 și neachitarea creșterii de capital;

(ii) achiziționarea unui apartament la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare, care cuprinde trei aspecte:

1) împrumutul în sumă de 200 000 MDL de la soacra candidatului;

2) împrumutul în sumă de 100 000 MDL;

3) economiile familiei candidatului;

(iii) nedeclarare unui împrumut de 200 000 de lei în modul prevăzut de lege.

Prin decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție (dosarul nr. 3-3/23, 2-23003858-01-3-09012023) s-a admis acțiunea în contencios administrativ depusă de Vitalie Stratan, fiind anulată decizia Comisiei de evaluare nr. 5 din 09 decembrie 2022 cu privire la candidatura lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispusă reevaluarea candidatului Vitalie Stratan de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Prin decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, ca urmare a evaluării reluate a candidatului, desfășurată în temeiul art. 14 alin. (8) lit. b) și alin. (10) din Legea nr. 26/2022; în temeiul art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate financiară și etică și, astfel, nu promovează evaluarea.

Comisia de evaluare a constatat trei probleme, și anume:

(i) achiziționarea unui apartament la preț preferențial – eligibilitate și îmbunătățirea condițiilor de trai și subevaluarea prețului de vânzare, care cuprinde aspectul:

a) vânzarea apartamentului în 2018 și neachitarea creșterii de capital;

(ii) achiziționarea unui apartament la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare, care cuprinde două aspecte:

1) împrumutul în sumă de 200 000 MDL de la soacra candidatului;

2) economiile familiei candidatului;

(iii) nedeclarare unui împrumut de 200 000 de lei în modul prevăzut de lege.

Efectuând control judiciar al constatărilor și concluziilor Comisiei de evaluare, pe marginea celor trei aspecte financiare și etice descrise supra, raportate la criteriile de evaluare prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26/2022, Completul de judecată special remarcă următoarele.

Conform art. 9 alin. (1)-(3) din Legea nr. 26/2022 (în redacția legii până la modificările din 27 decembrie 2022), Comisia de evaluare inițiază procedura de evaluare în baza informației primite de la instituțiile responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursurilor pentru selectarea candidaților la funcția de membru în organele prevăzute la art.2 alin.(1), care trebuie să cuprindă: a) numele, prenumele, IDNP-ul candidatului; b) funcția deținută la momentul depunerii cererii; c) funcția pentru care se candidează; d) datele de contact (adresă, telefon, e-mail) ale candidatului. La inițierea procedurii de evaluare, Comisia de evaluare solicită candidatului depunerea, la comisie, a unei declarații de avere și interese personale cu datele actualizate pentru ultimii 5 ani, care să includă și cheltuielile din perioada respectivă.

De asemenea, Comisia de evaluare solicită candidatului depunerea, la comisie, a unei declarații cu privire la lista persoanelor apropiate lui, astfel cum

acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, care activează sau au activat în ultimii 5 ani în sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public. Declarațiile menționate urmează a fi prezentate în termen de 7 zile de la solicitare. Neprezentarea în termen a declarațiilor a constituit temei pentru constatarea de către comisie a nepromovării evaluării de către candidat. Modelul declarației de avere și interese personale și cel al declarației cu privire la lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și serviciul public, prevăzute în prezentul alineat, se aprobă de Comisia de evaluare. Prin depunerea declarațiilor prevăzute la alin.(2), candidatul declară pe proprie răspundere veridicitatea și deplinătatea datelor prezentate.

Potrivit art. 10 alin.(1)-(11) din aceeași Lege (până la modificările efectuate prin Legea nr. 354/2022), Comisia de evaluare acumulează și verifică informația deținută în cel mult 30 de zile de la primirea declarațiilor prevăzute la art. 9 alin. (2). Comisia de evaluare și secretariatul acesteia au acces gratuit și în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea mandatului său, și anume pentru evaluarea integrității etice și a integrității financiare a candidaților, în condițiile legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. În procesul de evaluare a integrității candidaților, Comisia de evaluare are dreptul să solicite de la persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituțiile financiare, documentele și informația necesare pentru realizarea evaluării. Informațiile solicitate se prezintă Comisiei de evaluare gratuit, inclusiv în format electronic, în termen de cel mult 10 zile de la data solicitării. Neprezentarea în termenul stabilit a informațiilor solicitate conform alin. (3) se sancționează potrivit legii. Persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv instituțiile financiare, nu pot refuza prezentarea informațiilor stabilite la alin. (3) pe motivul protejării datelor cu caracter personal, a secretului bancar sau a altor date cu acces limitat, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. În scopul elucidării unor neclarități depistate, Comisia de evaluare poate solicita, la orice etapă a procedurii de evaluare, date și informații suplimentare de la candidații evaluați. Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu încă 15 zile în cazul în care: a) informația ce trebuie analizată este complexă; b) persoanele fizice și juridice prevăzute la alin. (3), precum și candidații în situația prevăzută la alin. (7) tergiversează prezentarea informațiilor solicitate. Comisia de evaluare apreciază materialele acumulate după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisia de evaluare. În cazul în care Comisia de evaluare constată că, informațiile din declarațiile depuse de candidați, pentru veridicitatea și deplinătatea cărora aceștia au depus declarație pe propria răspundere în conformitate cu prevederile art.9 alin. (3), precum și informațiile furnizate de către alte persoane fizice sau juridice în conformitate cu alin. (3) din prezentul articol nu corespund realității, aceasta sesizează organele competente în vederea constatării și sancționării presupuselor fapte ilegale.

Din prevederile art. 12 alin. (1)-(4) din Legea nr. 26/2022 (până la modificările efectuate prin Legea nr. 354/2022) rezultă că, după examinarea informației acumulate, Comisia de evaluare invită candidatul la ședință în vederea audierii acestuia. Audierile au loc în ședință publică, ce se înregistrează prin mijloace audio/video. Comisia de evaluare poate decide să desfășoare audierile sau o parte din ele în ședință închisă dacă se aduce atingere intereselor ce țin de ordinea publică, viața privată sau moralitate. În cazul în care Comisia de evaluare respinge solicitarea candidatului de a desfășura audierile sau o parte din ele în ședință închisă, acesta poate anunța imediat comisia despre retragerea sa din concurs. În cazul refuzului candidatului de a participa la audieri, ședința se va desfășura în lipsa acestuia, iar candidatul respectiv va fi evaluat în baza informațiilor acumulate de Comisia de evaluare. Candidatul are următoarele drepturi: a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale; b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare; c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere; d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa; e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.

Conform art. 13 alin.(1) și (2) din Legea nr. 26/2022, în urma desfășurării procedurii de evaluare, Comisia de evaluare emite o decizie motivată privind constatarea promovării sau nepromovării evaluării. Retragera din concurs a unui candidat ulterior datei transmiterii către Comisia de evaluare a listelor cu candidați de către instituțiile responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, indiferent de motivul invocat de candidat, se echivalează cu nepromovarea evaluării de către candidatul respectiv. Decizia Comisiei de evaluare trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării.

Relevante sunt și dispozițiile art. 14 alin. (10) din Legea nr. 26/2002, care stipulează că, în cazul reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare potrivit alin. (8) lit. b), dispozițiile prezentei legi referitoare la procedura de evaluare a integrității se aplică în mod corespunzător.

Din cele enunțate rezultă că, procesul de evaluare a unui candidat parcurge anumite etape succesive prevăzute la art. 9-12 din Legea nr. 26/2022.

Ține de menționat că, art. 10 din Legea nr. 26/2022 reglementează procedura de acumulare a informației și aprecierea acesteia.

Astfel, la 21 iunie 2022, Comisia de evaluare a transmis spre completare, candidatului la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Vitalie Stratan, chestionarul privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la data de 05 iulie 2022, prezentat de către ultimul la 04 iulie 2022.

La 08 iulie 2022, Comisia de evaluare a transmis candidatului Vitalie Stratan o solicitare pentru completarea și depunerea declarației de avere și interese personale, care urma să fie prezentată până la data de 15 iulie 2022. Declarația respectivă includea, inclusiv, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc,

al procuraturii și în serviciul public. Candidatul a prezentat Comisie de evaluare declarația completată la 15 iulie 2022.

Candidatul a răspuns și la întrebările scrise și la solicitările de informații ale Comisiei. Candidatul nu a solicitat acces la materialele de evaluare conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și, prin urmare, nu a primit materialele. La 27 octombrie 2022, candidatul a participat la audiere în ședință publică în fața Comisiei. La 09 decembrie 2022, Comisia a emis decizia de nepromovare a candidatului.

Conform art. 14 alin. (10) din Legea nr. 26/2022 și în temeiul deciziei din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, la 08 septembrie 2023, Comisia a inițiat evaluarea reluată a candidatului Vitalie Stratan.

În cadrul evaluării reluate, candidatul Vitalie Stratan a răspuns la cinci runde de întrebări scrise din partea Comisiei, inclusiv nouă întrebări, 22 subîntrebări și 17 solicitări de documente suplimentare. Comisia a colectat informații suplimentare din diverse surse, inclusiv și documentate furnizate suplimentar de către candidat, conform necesităților pentru a aborda problemele examinate în cadrul evaluării reluate.

La data de 17 ianuarie 2024, Comisia a expediat candidatului o notificare cu privire la faptele și dubiile serioase, la care a primit răspuns din partea candidatului la 24 ianuarie 2024, completată prin explicațiile din 22 februarie 2024. Totodată, candidatul nu a solicitat accesul la materialele de evaluare conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și, prin urmare, nu a primit materialele, precum și nu a solicitat desfășurarea audierii sale în ședință publică.

Completul de judecată special vădește că, atât în cadrul procedurii de evaluare, de evaluare reluată, cât și în cererea de contestate, Vitalie Stratan nu a comunicat despre existența impedimentelor ce l-au îngrădit să dea răspuns și să prezinte informațiile suplimentare solicitate de către Comisia de evaluare, în rundele de întrebări și subîntrebări.

În circumstanțele expuse, Completul de judecată special constată că, Comisia de evaluare a executat cu maximă diligență obligațiile ce îi revin conform competenței prevăzute de Legea nr. 26/2022. Or, atunci când s-au constatat anumite neclarități (determinate, în special, de existența neconcordanțelor între declarațiile depuse de însuși reclamant la autoritățile corespunzătoare), Comisia de evaluare a oferit candidatului evaluat, posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare în sensul prevederilor art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022.

Prin lipsa explicațiilor și clarificărilor din partea candidatului în privința chestiunilor ridicate de Comisia de evaluare, exprimat printr-un comportament pasiv din partea lui Vitalie Stratan, nu au fost înlăturate dubiile Comisiei de evaluare cu privire la conformitatea candidaturii sale cu criteriile de integritate financiară și etică.

La caz, Completul de judecată special atestă că, în absența furnizării informațiilor relevante de către candidatul evaluat, atât Comisia de evaluare, cât și instanța de judecată au fost în imposibilitate de a înlătura dubiile serioase constatate

de Comisia de evaluare cu privire la respectarea de către candidatul Vitalie Stratan a criteriilor de integritate.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exerciți care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza Xhoxhaj contra Albaniei, nr.15227/19,§352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al art.6§1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce Comisia independentă de calificare a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei.

Ține de menționat că, potrivit deciziei nr. 9 din 28 februarie 2024, având în vedere decizia din 01 august 2023 a Curții Supreme de Justiție, precum și în contextul unei analize multiaspectuale, cuprinzătoare și obiective, evaluând reluat candidatul Vitalie Stratan pe baza informațiilor disponibile din cadrul evaluării inițiale și a oricăror informații obținute în timpul evaluării reluate, Comisia de evaluare a ajuns la concluzia că nu include problema eligibilității candidatului pentru participarea la program în decizia sa privind promovarea sau nepromovarea evaluării reluate (neconformitatea I lit. a) din decizia inițială).

Deopotrivă, din cuprinsul deciziei nr. 9 din 28 februarie 2024 rezultă că dubiile Comisiei cu privire la împrumutul în sumă de 100 000 MDL (neconformitatea 2.2 din decizia inițială), au fost atenuate pe baza informațiilor colectate în timpul evaluării reluate.

Totodată, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului Vitalie Stratan, formulate în cererea de contestare, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării lui în fața Comisiei independente de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate în acest sens toate dubiile serioase formulate de Comisie cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate financiară și etică stabilite exhaustiv în art. 8 din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește: achiziționarea unui apartament la preț preferențial – vânzarea apartamentului în 2018 și neachitarea creșterii de capital; achiziționarea unui apartament la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare, care cuprinde două aspecte: împrumutul în sumă de 200 000 MDL de la soacra candidatului și împrumutul în sumă de 100 000 MDL; și nedeclarare unui împrumut de 200 000 de lei în modul prevăzut de lege.

Cât privește constatările de la Capitolul III Problema 1 lit. b) din decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 (achiziționarea unui apartament la preț preferențial – subevaluarea prețului de vânzare și posibila neplată a creșterii de capital), Completul de judecată special accentuează că, această parte a deciziei se referă la apartamentul cu suprafața de 66,9 m.p. amplasat în mun. Chișinău, obținut de Vitalie Stratan la 08 august 2014, prin contractul de investiție, procurat la un preț preferențial în sumă de 24 300 EUR (echivalentul sumei de 448 823 MDL), prin programul de îmbunătățire a condițiilor de trai ale judecătorilor la un preț

preferențial, administrat de Consiliul Superior al Magistraturii, care ulterior a fost înstrăinat de Vitalie Stratan la 04 septembrie 2018.

Dubiile Comisiei au fost generate de faptul, cât de corect este prețul de vânzare a apartamentului cu suprafața de 66,9 m.p. în anul 2018 contra aceleiași sume cu care a fost procurat în anul 2014, în condițiile în care a fost achiziționat la preț preferențial.

Suspiciunile Comisiei de evaluare au fost trezite de faptul că, în anul 2016, Vitalie Stratan a contractat un împrumut în sumă de 100 000 MDL, cu rata dobânzii de 16%, pentru plata ratelor destinate achiziționării apartamentului. Iar, conform informațiilor primite în timpul evaluării reluate, Vitalie Stratan a rambursat împrumutul în anul 2018, achitând suma de 120 366 MDL. Respectiv, vânzarea apartamentului în anul 2018, la același preț cu care a fost cumpărat în anul 2014, ar însemna o pierdere financiară ca urmare a dobânzilor plătite în sumă de 20 366 MDL în perioada anilor 2016 – 2018.

La fel, preocupările Comisiei au fost fortificate și de faptul că prețul de piață al apartamentului era de 10 711 MDL (estimativ 574 EUR) per m.p., iar în anul 2009 soacra lui Vitalie Stratan a vândut un apartament de 30,8 m.p. într-un bloc vechi amplasat în același sector din mun. Chișinău contra sumei de 30 000 EUR. Astfel, în opinia Comisei de evaluare, este de neînțeles cum apartamentul lui Vitalie Stratan de 66,9 m.p. într-un bloc nou ar putea costa mai puțin decât apartamentul soacrei sale, la jumătatea suprafeței, amplasat într-un bloc vechi.

Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Vitalie Stratan criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținut de către Comisia de evaluare în decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 la Capitolul III Problema 1 lit. b) și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Vitalie Stratan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa etică și financiară în privința acestei neconformități ce ține de achiziționarea unui apartament la preț preferențial, subevaluarea prețului de vânzare și posibila neplată a creșterii de capital.

În acest sens, Completul de judecată special decelează că, în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor, dar și, în general, în sistemul justiției, conform competențelor atribuite în baza Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare avea obligația să verifice dacă candidatul Vitalie Stratan nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională, dacă nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial, dacă în privința acesteia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017, precum și dacă nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor, dar și dacă averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, conform art. 8 alin. (2) și alin. (4) lit. a) din Legea nr. 26/2022.

În înțelesul Legii nr. 26/2022, candidatul satisface criteriul de integritate etică și financiară doar atunci când el întrunește pe deplin toți indicatorii stabiliți la art. 8 alin. (2)-(5) din Legea respectivă, faptul dat rezultă și din art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare.

Ține de menționat și faptul că, în sensul art. 3 alin. (3) din Codul de etică al judecătorului în redacția anului 2007, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 366/15 din 29 noiembrie 2007, judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, acțiune sau manifestare, care ar putea prejudicia încrederea publicului în sistemul judecătoresc. Iar, art. 14 alin. (2) prevedea că, judecătorului i se interzice obținerea ilegală a unor bunuri materiale, servicii, privilegii sau alte avantaje, inclusiv, acceptarea sau achiziționarea unor bunuri (servicii) la un preț (tarif) mai mic decât valoarea lor reală.

În același timp, potrivit art. 5 alin. (1) și (5) din Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 8 din 11 septembrie 2015 (modificat prin Hotărârea Adunării Generale a Judecătorilor nr. 12 din 11 martie 2016), judecătorul va respecta cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, pentru a asigura încrederea societății în instanțe. Este conștient de riscurile corupției și nu va admite sau nu va crea aparența unui comportament corupțional în activitatea sa; nu va cere, accepta ori primi cadouri, favoruri sau beneficii pentru îndeplinirea ori neîndeplinirea atribuțiilor funcționale sau în virtutea funcției deținute. Judecătorul va încheia tranzacții cu privire la proprietatea personală într-un mod care să nu provoace îndoieli, sau să nu afecteze independența și imparțialitatea sa sau să provoace conflicte de interese. Conform art.6 alin.(2) din același cod, judecătorul trebuie să se abțină de la orice comportament, acțiune sau manifestare, care ar putea prejudicia încrederea publicului în sistemul judecătoresc.

Totodată, Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară (2002) stabilesc la Principiul 3.1 că „judecătorul trebuie să se asigure că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă”. Principiul 3.2 prevede că „atitudinea și conduita unui judecător trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar. Justiția nu doar trebuie făcută, trebuie să se și vadă că s-a făcut justiție.”

La capitolul dat este relevant și faptul că, în sensul art. 1 alin. (2) din Legea nr. 133/2016, în redacția inițială a Legii, care este în vigoare de la 01 august 2016, cu excepția prevederilor art. 7, care vor intra în vigoare începând cu 01 ianuarie 2018, scopul acestei Legi este instituirea măsurilor de prevenire și de combatere a îmbogățirii nejustificate, a conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, precum și a încălcării regimului juridic al restricțiilor.

Conform art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

Potrivit art. 2 alin. (2) din Regulamentului de evaluare, la evaluarea integrității etice a unui candidat, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp

suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, inclusiv, dar fără a se limita la următoarele:

- a. dacă incidentul a fost un eveniment singular;
- b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii ne semnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;
- c. sau care nu este percepută de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și reglementărilor.

Completul de judecată special învederează că, pilonii unei justiții profesionale, competente, eficiente și prietenoase sunt: independența, imparțialitatea și integritatea, care de fapt sunt principii ce se regăsesc în Codul de etică și de conduită profesională al judecătorului.

Deopotrivă, Completul de judecată special notează că, judecătorii și procurorii trebuie să fie persoane cu o integritate deosebită și cu aptitudini profesionale și organizaționale adecvate... Principalii actori din administrarea justiției trebuie să mențină întotdeauna onoarea și demnitatea profesiei lor și trebuie să se comporte în orice situație într-o manieră demnă pentru funcția lor.

Împărtășirea unor principii juridice și valori etice comune de către toți profesioniștii implicați în procesul judiciar, este esențială pentru administrarea adecvată a justiției (Avizul nr. 12(2009) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) comun cu Avizul nr. 4(2009) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) intitulat „Judecătorii și procurorii într-o societate democratică, adoptat în comun cu Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni, §§ 10, 39).

Conform CtEDO, conduita etică a funcționarilor publici reprezintă o valoroasă evidențiere a rolului crucial pe care judecătorii îl au în menținerea încrederii publice și în susținerea statului de drept într-o societate democratică. CtEDO a subliniat că într-o situație de economie tenebră generală în țară, deși este de înțeles în anumite privințe, nu poate fi scutit un procuror cu experiență sau un alt funcționar judiciar de a-și desfășura activitățile private cu cel mai mare respect pentru legalitate și într-un mod care să fie dincolo de orice reproș public; aceștia trebuie să respecte un standard etic mai înalt (cauza Nikëhasani contra Albaniei, nr. 58997/18, 13 decembrie 2022, § 124).

Potrivit principiului integrității, judecătorul *inter alia* trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în autoritatea judecătorească, să se comporte onest și decent, iar prin exemplul personal să ofere temei de a se considera drept o persoană pretabilă comiterii unor acte de corupție sau abuzuri.

Din conținutul acestui principiu rezultă că, judecătorul trebuie să se comporte întotdeauna, și nu numai în exercitarea atribuțiilor de serviciu, în mod onorabil și demn de funcția sa, fiind un exemplu de conduită pentru restul societății.

Integritatea trebuie văzută ca o valoare fundamentală care presupune o conduită și un comportament adecvat profesiei de judecător, atât în exercitarea funcției, cât și în afara ei, prin prisma standardului intern al demnității profesiei,

precum și prin raportare la standardul extern, al încrederii publice în actul de justiție.

Standardele de integritate emană și din prevederile Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017, care la art. 10 alin. (1) lit. c) stipulează că climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri: respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

Alineatul (3) al aceluiași articol prevede imperativ că, nerealizarea măsurilor prevăzute la alin. (1) duce la compromiterea climatului de integritate instituțională și a integrității în sectorul public.

Completul de judecată deduce că, normele internaționale și naționale precitate impun în obligația judecătorilor de demonstra societății o integritate absolută a comportamentului lor.

Respectiv, judecătorii trebuie să respecte cele mai înalte standarde etice și profesionale, atât în exercitarea atribuțiilor lor, cât și în afara lor, permițând astfel societății să aibă încredere în justiție. Judecătorii trebuie să fie întotdeauna integri, să fie conștienți de riscurile corupției și să nu admită aparența unui comportament corupțional în activitatea sa, iar tranzacțiile cu privire la proprietatea personală să fie încheiate într-un mod care să nu provoace îndoieli.

În acest sens, este relevant că, materialele administrate de către Comisia de evaluare în cadrul evaluării reluate demonstrează, în afara oricărui dubiu, că la 08 august 2014, Vitalie Stratan a achiziționat un apartament cu suprafața de 66,9 m.p., în mun. Chișinău, contra sumei de 24 300 EUR (estimativ 448 823 MDL), la preț preferențial prin programul de îmbunătățire a condițiilor de trai ale judecătorilor, implementat de Consiliul Superior al Magistraturii.

Ulterior, în anul 2018, Vitalie Stratan a vândut apartamentul dat contra sumei de 470 992 MDL (estimativ 24 300 EUR), aceeași sumă pe care a plătit-o el patru ani mai devreme, sumă care a fost declarată de către acesta în declarația sa anuală de avere și interese personale pentru anul 2018, depusă la Autoritatea Națională de Integritate.

La fel, este relevant că, în anul 2016, Vitalie Stratan a contractat un împrumut în sumă de 100 000 MDL, cu rata dobânzii de 16%, pentru plata ratelor destinate achiziționării apartamentului. Iar, conform informațiilor primite în timpul evaluării reluate, reclamantul a rambursat împrumutul în anul 2018, achitând suma de 120 366 MDL. Respectiv, vânzarea apartamentului în anul 2018, la același preț cu care a fost cumpărat în anul 2014, ar însemna o pierdere financiară ca urmare a dobânzilor plătite în sumă de 20 366 MDL în perioada anilor 2016 – 2018.

Completul de judecată special reține ca pertinent faptul că, atunci când în cadrul evaluării și evaluării reluate Vitalie Stratan a fost întrebat de Comisie despre prețul de vânzare al apartamentului în anul 2018, Vitalie Stratan a făcut referire doar la prețul indicat din contractul de vânzare-cumpărare din 2018, fără a oferi alte explicații. Iar, în cererea de contestare reclamantul a invocat că dubiile Comisiei privind prețul de vânzare al apartamentului încalcă principiul libertății contractuale și că prețul real de vânzare al apartamentului este cel indicat în contract și care a fost negociat cu cumpărătorul.

În opinia Completului de judecată special, Vitalie Stratan nu a oferit Comisiei de evaluare, nici în cadrul evaluării inițiale, nici în cadrul evaluării reluate, dar nici instanței de judecată explicații viabile în legătură cu problema pierderii financiare efective de 20 366 MDL la vânzarea apartamentului de 66,9 m.p., cât și a unui venit ratat potențial foarte ușor de obținut, în condițiile în care apartamentul dat a fost procurat la un preț preferențial de 360 EUR (estimativ 7 340 MDL) per m.p., pe când prețul de piață, la momentul procurării, era de 574 EUR (estimativ 10 711 MDL) per m.p.

Instanța de judecată califică ca fiind temeinic dubiul Comisiei privind exactitatea prețului declarat de Vitalie Stratan de 24 300 EUR pentru vânzarea apartamentului în anul 2018. Or, vânzarea apartamentului în anul 2018 contra aceleiași sume cu care a fost procurat la preț preferențial în anul 2014, înregistrând și o pierdere financiară de 20 366 MDL este lipsită de o structură logică. Potrivit analizelor economice ale pieței imobiliare, dinamica și evoluția prețurilor la apartamentele noi în municipiul Chișinău în anul 2018 a înregistrat o creștere față de anul 2014 (<https://ionita.md/category/imobiliare/>).

Respectiv, valoarea unui apartament nou, care a fost cumpărat în anul 2014 la preț preferențial de 350 EUR per m.p., mai ieftin decât prețul de piață care era de aproximativ 574 EUR per m.p., nu putea rămâne aceeași și în anul 2018, în condițiile în care în anul 2018 piața imobiliară a înregistrat o creștere a prețurilor față de anul 2014. Astfel, având în vedere evoluția și dinamica prețurilor la apartamentele noi în municipiul Chișinău în perioada anilor 2014-2018, precum și faptul că apartamentul din speță a fost procurat la preț preferențial, este logic că valoarea apartamentului procurat în anul 2014, cu atât mai mult la preț preferențial, trebuia să crească în anul 2018, dar nicidecum să se rămână aceeași.

Mai mult ca atât, la aspectul dat, Completul de judecată consideră lipsit de logică argumentul reclamantului, precum că pierderea financiară din cauza dobânzilor achitate în perioada 2016 – 2018, în sumă de 20 366 MDL se estimează la 565,72 MDL lunar, ceea ce constituie câte 18,85 MDL per zi, adică mai puțin decât costul unei cafele servite pe zi. Or, pentru a aduce viabilitate acestei alegații, reclamantul trebuia să demonstreze că suma de 20 366 MDL, pierdută la aceste operațiuni de vânzare-cumpărare, este infimă pentru el și familia sa, în raport cu veniturile care le au.

Exemplul invocat de reclamant nu poate fi acceptat doar din punct de vedere al estimării cât a constituit pierderea pe zi pe parcursul a doi ani (2016-2018), dar urmează a fi apreciat din perspectiva că și suma de 20 366 MDL, dobânzile la credit, a fost cheltuită de către reclamant și familia acestuia ca investiție în apartamentul procurat. În mod logic, la înstrăinarea apartamentului, investitorul trebuie să-și restituie toate investițiile făcute, inclusiv cu rata la creditul contractat pentru aceste investiții.

Aceste ipoteze profilează dubiul Comisiei privind exactitatea prețului declarat de Vitalie Stratan de 24 300 EUR pentru vânzarea apartamentului în anul 2018.

La rândul său, existența dubiului privind indicarea exactă a prețului de vânzare a apartamentului în anul 2018 ridică un alt dubiu referitor la posibila creștere de capital și plata impozitelor pentru creștere de capital, care prin prisma

art. 15 din Codul fiscal (în redacția în vigoare la perioada pertinentă speței) constituia 12% pentru creșterea de capital calculată.

Instanța de judecată învederează că, Comisiei îi revine obligația să verifice dacă candidatul a respectat regimul juridic cu referire la plata impozitelor pe venitul impozabil, însă, în condițiile speței, Vitalie Stratan nu a declarat o creștere de capital după vânzarea acestui apartament și nu a achitat impozitul aferent, deoarece în contractele de cumpărare în anul 2014 și de vânzare în anul 2018 a fost indicată aceeași sumă.

Astfel, Completul de judecată special consideră întemeiate dubiile Comisiei cu privire la prețul real de vânzare al apartamentului și că Vitalie Stratan posibil ar fi subevaluat prețul de vânzare al apartamentului în anul 2018, pentru evitarea plata impozitelor pentru creștere de capital. La fel, sunt juste dubiile Comisiei referitor la faptul dacă Vitalie Stratan a acționat cu onestitate atunci când a declarat prețul de vânzare al apartamentului în anul 2018 identic cu prețul de cumpărare în anul 2014 și, prin urmare, nu a declarat și nu a plătit impozitele aferente. Or, pentru un observator obiectiv, acțiunile sale relevă toate indiciile unei tentative de a evita plata impozitelor. În calitate de judecător, Vitalie Stratan este obligat să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, care *inter alia* includ obligația de a nu încheia tranzacții cu referire la proprietatea personală care ar putea ridica dubii privind obligația de respectare a legislației fiscale.

Instanța de judecată notează că, regimul juridic al declarării averii și a intereselor personale de către funcționarii publici, are ca scop *inter alia* prevenirea îmbogățirii nejustificate (art. 1 alin. (2) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016).

Alt scop al necesității declarării averii și a intereselor personale de către funcționarii publici, precum și al indicării informațiilor veridice în declarații, care rezultă din art. 2 lit. a) și art. 10 alin. (1) lit. c) din Legea integrității nr. 82/2017, este cultivarea integrității în sectorul public și a climatului de toleranță zero la corupție în cadrul entităților publice din Republica Moldova, care se manifestă inclusiv și prin respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

În cauza *Sevdari v. Albania*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că anumite încălcări ale funcționarilor publici a obligațiilor cu privire la declararea averii, pot fi considerate, în general, ca grave. Acestea pot include, printre altele, nedeclararea principalelor active sau a surselor de venit sau încercări deliberate de a le ascunde de autorități, incapacitatea de a justifica achiziții majore prin economii sau resurse legitime și suficiente, deținute la momentul achiziționării; sau incapacitatea de a justifica un stil de viață excesiv sau cheltuieli extravagante, care depășesc în mod clar mijloacele legale declarate funcționarului vizat și ale familiei sale (nr. 40662/19, din 13 decembrie 2022, § 85).

Astfel, în opinia Completului de judecată special, candidatul Vitalie Stratan nu a desființat dubiile Comisiei de evaluare, ba mai mult ca atât, prin comportamentul său, explicațiile incomprehensibile și inconsecvente, candidatul a fortificat dubiile Comisiei, transformându-le în dubii serioase. Or, prin prisma art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, responsabilitatea pentru veridicitatea și

deplinătatea informațiilor incluse în declarația averii și intereselor personale o poartă declarantul, adică persoana care depune declarația. Respectiv, candidatul este responsabil de informațiile incluse atât în contractul de vânzare-cumpărare din 2018, cât și în declarațiile sale anuale, astfel încât tranzacțiile cu referire la proprietatea personală să nu ridice dubii privind respectarea legislației civile și fiscale.

Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. a), și integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022 cu referire la subevaluarea prețului de vânzare al apartamentului și posibilei neplăți a impozitului pe creștere de capital.

În privința celei de a doua neconformități a candidatului Vitalie Stratan, și anume cu criteriul de integritate financiară cu referire la sursele mijloacelor financiare pentru pretinsul împrumut în sumă de 200 000 MDL contractat de la un membru apropiat de familie și economiile familiei sale, pentru a achiziționa apartamentul de 66,9 m.p. în mun. Chișinău, Comisia de evaluare a observat că, în decizia din 01 august 2023, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a conchis că Comisia nu a oferit motive pentru respingerea argumentelor candidatului precum că avea trei surse diferite a mijloacelor financiare pentru achiziționarea apartamentului: un împrumut în sumă de 200 000 MDL, contractat de la o rudă apropiată; un împrumut în sumă de 100 000 MDL și economii familie, acumulate înainte de 2014. Completul de judecată special al CSJ a constatat că nu pot fi stabilite dubii serioase cu privire la aceste surse, deoarece ele au fost declarate corect conform legislației aplicabile și nu au fost supuse unui control de către Autoritatea Națională de Integritate. Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a reținut că informațiile despre pensiile socrilor erau deosebit de importante având în vedere faptul că aceștia aveau resurse financiare suficiente pentru a acorda candidatului un împrumut în sumă de 200 000 MDL. Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție nu a menționat vânzarea apartamentului de 30,8 m.p. din 2009 în decizia din 01 august 2023 sau recipisa care se referă la un preț de vânzare de 30 000 EUR la 24 noiembrie 2009.

Comisia de evaluare a notat că, în contextul unei analize multiaspectuale, cuprinzătoare și obiective, a efectuat o evaluare reluată a candidatului Vitalie Stratan, bazată pe informații disponibile din cadrul evaluării inițiale și a oricăror informații obținute în cursul reluării evaluării.

În cadrul evaluării reluate, Comisia a obținut o gamă largă de informații care nu i-au fost disponibile în timpul evaluării inițiale, o parte din care au fost prezentate de candidat pentru prima dată instanței de judecată, iar altă parte au fost obținute de către candidat de la diverse entități după decizia Comisiei de a nu-l promova și unele dintre ele, aparent, le avea deja disponibile.

Comisia de evaluare a remarcat că, documentele primite în timpul evaluării reluate demonstrează că, în perioada anilor 2014-2017, Vitalie Stratan a achitat în mai multe rate suma de 491 078 MDL în contul apartamentului la preț preferențial, pentru care, din spusele lui, a folosit trei surse de mijloace financiare: un împrumut în sumă de 200 000 MDL de la soacra sa; un împrumut în sumă de 100 000 MDL; și economiile familiei pentru a acoperi restul.

În privința celei de a 2-a surse de mijloace financiare în sumă de 100 000 MDL, utilizate de Vitalie Stratan la achitarea apartamentului la preț preferențial, Comisia de evaluare a indicat în decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 că dubiile sale cu privire la împrumutul în sumă de 100 000 MDL (neconformitatea 2.2 din decizia inițială), au fost atenuate pe baza informațiilor colectate în timpul evaluării reluate.

Deopotrivă, în privința primei surse de mijloace financiare, și anume împrumutul în sumă de 200 000 MDL primit de Vitalie Stratan de la soacra sa, Comisia de evaluare a constatat că, diferența dintre veniturile și cheltuielile socrilor lui Vitalie Stratan în perioada anilor 2007 – 2014, inclusiv pensia din România și prețul contractual al apartamentului vândut în 2009, constituie suma de 559 497 MDL. Această sumă nu ar acoperi împrumutul în sumă de 200 000 MDL și depunerile bănești în sumă de 400 877 MDL, pe care socrul lui Vitalie Stratan le-a făcut în perioada anilor 2011 – 2013 în contul său bancar pentru achiziționarea apartamentului de 87,6 m.p.. Iar, Vitalie Stratan a furnizat o serie de răspunsuri schimbătoare și neconsecvente cu privire la sursele mijloacelor financiare pentru împrumut, fapt care a agravat, în loc să atenueze dubiile și preocupările Comisiei cu privire la sursa mijloacelor pentru împrumutul în sumă de 200 000 MDL și onestitatea și integritatea acestuia. Dubiile serioase ale Comisiei s-au accentuat prin faptul că Vitalie Stratan nu a declarat Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție (în cadrul judecătorii primului litigiul) și Autorității Naționale de Integritate și nu a furnizat nicio explicație Comisiei cu privire la achiziționarea apartamentului de 87,6 m.p. de către socrul său. Prin urmare, Comisia a conchis că are dubii serioase cu privire la capacitatea soacrei lui Vitalie Stratan de a-i oferi împrumutul în sumă de 200 000 MDL.

Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Vitalie Stratan criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținut de către Comisia de evaluare în decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, Vitalie Stratan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa în privința sursei mijloacelor financiare pentru împrumutul în sumă de 200 000 MDL primit de la soacra sa.

La capitolul dat, Completul de judecată special reține că, potrivit tabelului de venituri și cheltuieli ale socrilor candidatului, în perioada anilor 2007 – 2014, aceștia au avut venituri totale de 1 475 995 MDL (salarii de la USMF, salarii de la întreprinderea individuală, salarii de la Liceul „Prometeu”, salarii de la CNAA, pensii primite de ambii socri atât din România, cât și din Republica Moldova, precum și din vânzarea apartamentului în anul 2009 în sumă de 183 126 MDL). Totodată, cheltuieli totale ale socrilor reclamantului au constituit 916 498 MDL.

Astfel, este întemeiat dubiul Comisiei de evaluare, precum că diferența dintre veniturile și cheltuielilor socrilor lui Vitalie Stratan, pentru perioada anilor 2007 – 2014 este de 559 497 MDL și nu este suficientă pentru a acoperi împrumut de 200 000 MDL acordat lui Vitalie Stratan de către soacra acestuia și depunerile de 400 877 MDL pe care socrul le-a făcut în contul său bancar în perioada anilor 2011 – 2013.

Completul de judecată special atestă că, întru justificarea surselor mijloacelor financiare pentru împrumutul de 200 000 MDL, Vitalie Stratan a prezentat instanței de judecată ce examina primul litigiu, informații că a treia sursă de venit pentru împrumutul dat a fost cel obținut de soacra sa din vânzarea bunurilor imobile, în special apartamentul de 30,8 m.p. vândut în 2009. Remarcabil este că, această informație nu a fost prezentată Comisiei de evaluare în cadrul evaluării inițiale și pentru prima dată a fost invocată abia în fața instanței de judecată.

În acest sens, Vitalie Stratan a prezentat o recipisă, conform căreia suma primită de către soacra sa pentru vânzarea apartamentului de 30,8 m.p. în 2009, de fapt, este de 30 000 EUR.

Completul de judecată constată că, Comisia de evaluare a pus la îndoială prețul de vânzare al apartamentului de 30,8 m.p., de către soacra lui Vitalie Stratan în 2009, contra sumei de 30 000 EUR, conform recipisei. Or, potrivit contractului de vânzare-cumpărare din 24 noiembrie 2009, soacra lui Vitalie Stratan a vândut apartamentul cu suprafața de 30,8 m.p., cu valoarea cadastrală de 183 126 MDL (estimativ 11 030 EUR).

Mai mult ca atât, potrivit datelor companiei imobiliare „LARA”, valoarea estimată a unui apartament de 30,8 m.p. în 2009 varia între 308 000 MDL și 369 600 MDL (estimativ 18 500 – 22 500 EUR).

Cu titlu subsecvent, Completul de judecată special reține că, Vitalie Stratan nu a prezentat Comisiei de evaluare niciun document pertinent cu privire la modul în care mijloacele bănești în sumă de 200 000 MDL i-au fost transmise de către acel membru al familiei, precum și nici dovada utilizării acestei sume drept contribuție la plata prețului de cumpărare a apartamentului cu suprafața de 66,9 m.p.. Deși, prin prisma art. 210 alin. (1) din Codul civil (în redacția vigoare la în anul 2009), trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1 000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Succesiv, referitor la dubiile privind sursa mijloacelor bănești pentru împrumutul de 200 000 MDL, Completul de judecată special vădește și altă circumstanță relevantă, și anume controlul efectuat în 2023 de către Autoritatea Națională de Integritate a declarației pentru anul 2022 a lui Vitalie Stratan, inclusiv a pretinsului împrumutul de 200 000 MDL. În acest sens, este imperios că, potrivit procesului-verbal nr. 380/30, Vitalie Stratan a declarat Autorității Naționale de Integritate că soacra sa nu a achiziționat bunuri imobiliare sau personale în perioada de referință 2009 – 2014.

Însă, distinct acestor afirmații, informațiile și materiale administrate de către Comisia de evaluare în cadrul evaluării reluate atestă că, în 2011, socrul lui Vitalie

Stratan a achiziționat un apartament de 87,6 m.p., pentru care a achitat, în mai multe rate, în perioada anilor 2011 – 2013, în total suma de 476 918 MDL (estimativ 29 439 EUR). Apartamentul dat a fost predat socrului lui Vitalie Stratan în martie 2014, iar conform prevederilor legale acest bun era proprietate în devălmășie a socrilor acestuia.

Astfel, se deduce că, Vitalie Stratan nu a furnizat nici Curții Supreme de Justiție în cadrul primului litigiu, nici Comisiei de evaluare la etapa evaluării reluate, informații despre achiziționarea apartamentului de 87,6 m.p. de către socrul său și nu a furnizat vreo explicație pe marginea acestei întrebări trimise de Comisie.

Completul de judecată observă că, nici reclamantul, nici socrul său nu au furnizat Comisiei de evaluare explicații cu privire la sursa mijloacelor financiare pentru depunerile în sumă de 400 877 MDL în contul socrului în perioada anilor 2011 – 2013, care au fost utilizate pentru plățile pentru apartamentul dat. Deși, Comisia de evaluare l-a informat pe Vitalie Stratan că nu a putut clarifica independent această problemă, unicul argument invocat de acesta a fost că „Comisia este împuternicită să colecteze și să verifice informațiile relevante pentru evaluarea candidatului, inclusiv sursa mijloacelor financiare pentru depunerile în sumă de 400 877 MDL.”

Astfel, momentul achiziționării apartamentului socrilor lui Vitalie Stratan în perioada anilor 2011 – 2013, precum și faptul că nu au putut fi identificate sursele mijloacelor financiare pentru aceste depuneri, a accentuat dubiile Comisiei cu privire la abilitatea socrilor reclamantului de a acumula economii suplimentare în valoare de 200 000 MDL pentru a-i împrumuta în 2014.

Continuând șirul logic, în privința celei de a treia surse a mijloacelor financiare pentru achitarea ratelor în contul apartamentului la preț preferențial, și anume economiile familiei, Comisia de evaluare a constatat că, chiar dacă candidatul ar fi primit un împrumut de 200 000 MDL de la soacra sa în 2014, el ar fi avut nevoie de suma de 191 078 MDL din economiile familiei, în plus față de celelalte surse, pentru achiziționarea apartamentului la preț preferențial. Or, diferența dintre prețul de cumpărare al apartamentului (491 078 MDL) și suma celor două împrumuturi conform afirmațiilor candidatului (200 000 MDL de la soacră și 100 000 MDL contractate în 2016) este de 191 078 MDL.

Comisia de evaluare a conchis că, având în vedere dezechilibrele de cheltuieli pentru perioada 2007 – 2013 și 2014 – 2017, chiar dacă Vitalie Stratan ar fi primit un împrumut de 200 000 MDL de la soacra sa în 2014, acesta nu ar fi putut economisi suma de 191 078 MDL nici înainte de 2014, nici după 2014, pentru a contribui la achiziționarea apartamentului.

Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Vitalie Stratan criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținut de către Comisia de evaluare în decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, Vitalie Stratan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa financiară în privința sursei mijloacelor

financiare pentru economiile personale pentru a contribui la achiziționarea apartamentului la preț preferențial.

La capitolul dat, Completul de judecată special reține că, deși Vitalie Stratan a declarat că o parte din mijloacelor financiare pentru achitarea ratelor în contul apartamentului la preț preferențial au fost economiile familiei agonisiți din anii precedenți, acesta nu a prezentat informații suplimentare despre aceste economii.

Atât în cadrul rundeii întrebărilor formulate în scris, cât și cele adresate în cadrul audierii inițiale, nici în fața Completului de judecată special ce a judecată primul litigiu, nici în cadrul rundeii întrebărilor formulate în scris la evaluarea reluată, dar nici în prezenta cerere de contestare, Vitalie Stratan nu a prezentat informații cu privire la modalitatea și perioada formării acestor economii familiale.

În timpul evaluării reluate, Comisia de evaluare a trimis candidatului o serie de întrebări legate de veniturile și cheltuielile familiei sale în perioada anilor 2007 – 2017, printre care întrebări privind prețurile de vânzare-cumpărare ale unor automobile achiziționate și vândute de către candidat și soția sa în perioada anilor 2007 – 2013, informații pe care Comisia nu a putut să le obțină independent, deoarece Agenția Servicii Publice nu a putut furniza copii ale contractelor de vânzare-cumpărare a automobilelor, întrucât termenul de șase ani prevăzut de legislație pentru păstrarea acestor documente expirase. Însă, reclamantul nu a furnizat Comisiei de evaluare informațiile solicitate sau vreo explicație.

De asemenea, Comisia de evaluare i-a furnizat reclamantului diverse tabele privind fluxurile de numerar de intrare și ieșire ale familiei sale pentru anii 2007 – 2013 și 2014 – 2017, arătând dezechilibrele dintre venituri și cheltuieli. Din acestea rezultă că, pentru anii 2007 – 2013 Vitalie Stratan și soția sa au avut intrări de numerar în sumă de 460 863 MDL și cheltuieli în sumă de 637 372 MDL, ceea ce atestă un dezechilibru de cheltuieli în sumă de -176 509 MDL. Cu toate acestea, Vitalie Stratan nu a explicat Comisiei de evaluare cum a acoperit cheltuielile care au depășit veniturile sale, dar, în schimb, a citat unele pasaje reținute de către Curtea Supremă de Justiție în decizia din 01 august 2023 pe marginea celor trei probleme din decizia inițială de evaluare a sa. Răspunsul reclamantului a fost formulat în sensul că reevaluarea sa trebuie să aibă loc în lumina deciziei Curții Supreme de Justiție, dar analizând solicitarea Comisiei de evaluare el constată că are loc o nouă evaluare.

În cadrul celei de-a cincea runde de întrebări în timpul evaluării reluate, Comisia de evaluare i-a trimis reclamantului un tabel actualizat privind fluxurile financiare de intrare și ieșire pentru acesta și soția sa pentru anii 2014 – 2017, care a fost inclus și în notificarea cu privire la faptele și dubiile serioase. Comisia a calculat fluxurile financiare de intrare și ieșire ale candidatului conform „Anexei: Avera nejustificată” din Regulamentului de Evaluare, calculând cheltuielile de consum ale populației (CCP) conform pct. 3.5 din această Anexă.

La aspectul dat este relevant că, potrivit informațiilor Serviciului Fiscal de Stat, în perioada anilor 2014 – 2017, familia lui Vitalie Stratan a avut intrări de numerar în sumă totală de 930 564 MDL, inclusiv veniturile nete totale ale acestuia și ale soției sale din salarii în suma totală de 630 564 MDL. Pentru aceeași perioadă, Vitalie Stratan și familia sa au avut ieșiri totale de numerar în suma de

1 156 414 MDL. Respectiv, pentru perioada 2014 – 2017, dezechilibrul de cheltuieli a însumat -225 850 MDL.

Însă, în pofida întrebărilor scrise ale Comisiei de evaluare în cadrul evaluării reluate cu privire la economiile de numerar ale familiei pe care reclamantul a pretins că le-a folosit pentru achiziționarea apartamentului, acesta nu a răspuns la acestea, reiterând faptul că conform constatărilor Curții Supreme de Justiție, la procurarea apartamentului au fost utilizate trei surse diferite a mijloacelor financiare (un împrumut în sumă de 200 000 MDL contractat de la un membru apropiat al familiei, un împrumut în sumă de 100 000 MDL de la bancă și economiile familiei acumulate înainte de 2014). Mai mult ca atât, reclamantul a susținut că mijloacele financiare au fost declarate în conformitate cu regimul juridic de declarare al averii și a intereselor personale și nu au fost supuse verificării de către Autoritatea Națională de Integritate.

Astfel, Completul de judecată special conchide că Vitalie Stratan nu a prezentat informații cu privire la modalitatea și perioada formării economiilor familiale care a pretins că le-a folosit la achiziționarea apartamentului la preț preferențial. Deși, conform Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în vigoare începând cu 01 august 2016, reclamantului Vitalie Stratan, ca subiect al declarării, îi revenea obligația să declare activele financiare, inclusiv suma monetară în monedă națională sau într-o valută străină care depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie și care nu reprezintă obiectul unui depozit într-o instituție financiară).

Astfel, în opinia Completului de judecată special, candidatul Vitalie Stratan nu a desființat dubiile Comisiei de evaluare cu referire la sursele mijloacelor financiare pentru pretinsul împrumut în sumă de 200 000 MDL contractat de la un membru apropiat de familie și economiile familiei sale, pentru a achiziționa apartamentul de 66,9 m.p. în mun. Chișinău. Ba mai mult ca atât, prin comportamentul său pasiv, explicațiile incomprehensibile și inconsecvente, candidatul a fortificat dubiile Comisiei, transformându-le în dubii serioase.

Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară în temeiul art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c), d), e) și g) din Legea nr. 26/2022 cu referire la sursele mijloacelor financiare pentru pretinsul împrumut în sumă de 200 000 MDL contractat de la un membru apropiat de familie și economiile familiei sale, pentru a achiziționa apartamentul de 66,9 m.p. în mun. Chișinău.

În privința celei de a treia neconformități a candidatului Vitalie Stratan, și anume cu criteriul de integritate etică și financiară cu referire la nedeclararea unui împrumut în sumă de 200 000 MDL în declarațiile sale anuale pentru anii 2015 – 2021, în conformitate cu cerințele legale, Comisia de evaluare a observat că, în decizia din 01 august 2023, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a conchis că Comisia urma să analizeze în detalii dacă după anul 2014

valoarea împrumutului a depășit valoarea a 10 salarii medii pe economie pentru a determina obligația de declarare. Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a reținut, de asemenea, că conform procesului-verbal al Autorității Naționale de Integritate nr. 1073/19 din 08 decembrie 2022, în declarația sa anuală pentru 2021, Vitalie Stratan a indicat că împrumutul nerambursat era în valoare de 200 000 MDL. În continuare Autoritatea Națională de Integritate a reținut că s-a constatat lipsa aparenței unei diferențe substanțiale între veniturile obținute, cheltuielile realizate și averea dobândită ale subiectului declarării, precum și lipsa aparenței de nedeclarare a unor conflicte de interese, incompatibilități, restricții și limitări.

De asemenea, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a reținut în decizia din 01 august 2023 că, Comisia nu l-a tratat pe Vitalie Stratan în mod egal cu ceilalți candidați.

Așa, în rezultatul unei analize multiaspectuale, cuprinzătoare și obiective în cadrul evaluării reluate a lui Vitalie Stratan, pe baza informațiilor disponibile din evaluarea inițială și a oricăror informații obținute în timpul evaluării reluate, Comisia de evaluare a constatat că, Vitalie Stratan pretinde că în 2014 a contractat un împrumut în sumă de 200 000 MDL de la soacra sa și că acest împrumut nu a fost încă rambursat. Vitalie Stratan a declarat acest împrumut în declarația sa anuală pentru 2014, iar în declarațiile sale anuale pentru anii 2015 – 2021, acest împrumut nu a fost declarat. Ulterior, împrumutul dat a fost declarat în declarația anuală rectificată a lui Vitalie Stratan pentru 2021, care a fost depusă la 04 noiembrie 2022, după audierea inițială a acestuia în fața Comisiei de evaluare la 27 octombrie 2022.

În toate etapele procedurilor, evaluarea inițială și cea reluată, precum și în fața Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție, Vitalie Stratan a pretins că suma împrumutului de 200 000 MDL a rămas neschimbată pe parcursul anilor 2015 – 2021.

Astfel, Comisia de evaluare a ajuns la concluzia că Vitalie Stratan era obligat să declare împrumutul de 200 000 MDL în fiecare din declarațiile sale anuale pentru perioada 2015 – 2021, deoarece acesta depășea în fiecare an valoarea a 10 salarii medii pe economie, care în 2015 echivalau cu 45 000 MDL, în 2016 cu 50 500 MDL, în 2017 cu 56 000 MDL, în 2018 cu 61 500 MDL, în 2019 cu 69 750 MDL, în 2020 cu 79 530 MDL și în 2021 cu 87.160 MDL. Iar, omisiunea de a declara un presupus împrumut în sumă de 200 000 MDL timp de șapte ani consecutivi (2015 – 2021) în conformitate cu cerințele legale ridică dubii serioase referitoare la integritatea financiară și etică a lui Vitalie Stratan.

Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Vitalie Stratan criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținut de către Comisia de evaluare în decizia nr. 9 din 28 februarie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Vitalie Stratan nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa etică și financiară cu referire la nedeclararea unui împrumut în sumă de 200 000 MDL în declarațiile sale anuale pentru anii 2015 – 2021, în conformitate cu cerințele legale.

La capitolul dat, Completul de judecată special reține că, în declarația sa anuală pentru 2014, Vitalie Stratan a declarat un împrumut în sumă de 200 000 MDL contractat de la soacra sa, la o rată a dobânzii de 0%, fără indicarea scadenței acestuia.

Instanța de judecată notează că, prin prisma art. 4 alin. (1) lit. f) din Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere nr. 1264/2002, precum și a art. 4 alin. (1) lit. f) din Legea cu privire la declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016, Vitalie Stratan era obligat să declare toate creditele contractate în numele său sau al familiei sale sub formă de debit, gaj, ipotecă, garanții, emise în beneficiul terților, împrumuturi și/sau credite, dacă valoarea acestora depășește valoarea a 10 salarii medii pe economie (aplicabile după 2016, înainte de 2016 toate creditele urmau a fi declarate indiferent de valoare).

Este remarcabil că valoarea a 10 salarii medii pe economie în anul 2015 constituia 45 000 MDL, în anul 2016 constituia 50 500 MDL, în anul 2017 constituia 56 000 MDL, în anul 2018 constituia 61 500 MDL, în anul 2019 constituia 69 750 MDL, în anul 2020 constituia 79 530 MDL și în anul 2021 constituia 87.160 MDL.

Astfel, în perioada anilor 2015 – 2021, împrumutul de 200 000 MDL în depășea valoarea de 10 salarii medii pe economie și urma a fi inclus de către reclamant în declarațiile sale de avere și interese personale anuale.

Însă, analizând declarațiile de avere și interese personale anuale depuse de reclamant în perioada anilor 2015 – 2021, instanța de judecată atestă că Vitalie Stratan nu a declarat împrumutul dat, acesta fiind inclus abia în declarația anuală rectificată pentru 2021, care a fost depusă la 04 noiembrie 2022, după audierea publică la evaluarea inițială în fața Comisiei de evaluare, care a avut loc la 27 octombrie 2022.

În opinia instanței de judecată, Comisia de evaluare corect a conchis că omisiunea de a declara un presupus împrumut în sumă de 200 000 MDL timp de șapte ani consecutivi (2015 – 2021) în conformitate cu cerințele legale ridică dubii serioase referitoare la integritatea financiară și etică a lui Vitalie Stratan. Or, obligația de integritate și responsabilitate include obligația de a nu fi implicat în tranzacții aferente bunurilor personale care ar putea provoca oarecare dubii.

Iar, prin prisma art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.

Completul de judecată special constată că, potrivit procesului-verbal nr. 1073/19 al Autorității Naționale de Integritate, inspectorul de integritate a examinat audierea publică a judecătorului Vitalie Stratan, disponibilă pe pagina web a Comisiei pre-vetting, în cadrul căreia reclamantul a confirmat existența împrumutului de 200 000 MDL și că suma respectivă nu a fost restituită, indicând despre necunoașterea necesității indicării ei în declarațiile ulterioare celei din 2014. În rezultat, inspectorul de integritate a atenționat subiectul declarării în vederea

manifestării unei atitudini prudente în procesul completării declarațiilor de avere și interese personale ulterioare.

Completul de judecată special învederează că, deși prin procesul-verbal nr. 1073/19 al Autorității Naționale de Integritate s-a constatat „depunerea în termen a declarației de avere și interese personale anuală pentru 2021, de către dl Vitalie Stratan, judecător în cadrul judecătoriei Chișinău, sediul Central, corespunderea condițiilor de formă a acesteia și lipsa aparenței de încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale”, prin prisma art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, concluziile reținute în acest act nu sunt obligatorii pentru Comisie.

Or, constatările și concluziile reținute în procesul-verbal nr. 1073/19 al Autorității Naționale de Integritate nu pot atenua dubiile serioase referitoare la integritatea financiară și etică a lui Vitalie Stratan din cauza omisiunii sale de a declara un presupus împrumut în sumă de 200 000 MDL timp de șapte ani consecutivi (2015 – 2021) în conformitate cu cerințele legale.

În acest sens trebuie reiterat faptul că, integritatea trebuie văzută ca o valoare fundamentală care presupune o conduită și un comportament adecvat profesiei de judecător, atât în exercitarea funcției, cât și în afara ei, prin prisma standardului intern al demnității profesiei, precum și prin raportare la standardul extern, al încrederii publice în actul de justiție.

Standardele de integritate emană și din prevederile Legii integrității nr. 82 din 25 mai 2017, care la art. 10 alin. (1) lit. c) stipulează că climatul de integritate instituțională se cultivă prin realizarea următoarelor măsuri: respectarea regimului juridic al declarării averii și intereselor personale.

Alineatul (3) al aceluiași articol prevede imperativ că, nerealizarea măsurilor prevăzute la alin. (1) duce la compromiterea climatului de integritate instituțională și a integrității în sectorul public.

Deopotrivă, la aspectul dat trebuie reiterat și scopul exercițiului de pre-vetting al candidaților la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, care este stipulat în preambulul Legii nr. 26/2022, și anume sporirea integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, precum și sporirea încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor, dar și, în general, în sistemul justiției.

Având în vedere rolul decisiv al membrilor organelor de autoadministrare în selectarea, promovarea și sancționarea disciplinară a colegilor lor, precum și în administrarea beneficiilor acordate, cum ar fi programele de locuințe la preț preferențial, este imperativ ca membrii înșiși să fi demonstrat cel mai înalt nivel de integritate financiară și etică, astfel încât să se poată aștepta ca, în poziția lor de lideri, să promoveze standarde înalte atât pentru ei înșiși, cât și pentru ceilalți.

Reieșind din faptul că membrii Consiliului Superior al Magistraturii au obligația să respecte cele mai înalte standarde etice, aceștia trebuie să demonstreze societății că sunt integri, să adopte un comportament ce nu provoacă îndoieli și să nu admită aparența unor posibile dubii de integritate. Or, integritatea semnifică însușirea de a fi integru, de a fi cinstit, de a da dovadă de probitate. Integritatea este absolută și nu are diferite grade de gravitate.

Integritatea, ca principiu etic, are ca reper modul în care ceilalți percep comportamentul judecătorilor, procurorilor, membrilor Consiliilor Superioare ale Magistraturii și Procuraturii, precum și a organelor specializate ale acestora, ca fiind conform cu etica și comandamentele morale recunoscute de societate ca fiind cele mai înalte standarde pentru o persoană ce deține o funcție publică esențială pentru societate, precum și modul în care o persoană înțelege să se manifeste în societate. Prin urmare, judecătorii, procurorii, membrii Consiliilor Superioare ale Magistraturii și Procuraturii, precum și a organelor specializate ale acestora trebuie să își îndeplinească obligațiile cu integritate, în interesul justiției și societății, ceea ce implică obligații atât în viața profesională, cât și personală.

Respectiv, pentru a nu provoca îndoieli în privința integrității sale, reclamantul Vitalie Stratan avea obligația pozitivă de a declara în declarațiile de avere și interese personale anuale depuse pentru perioada anilor 2015 – 2021, presupus împrumut în sumă de 200 000 MDL.

În această ordine de idei, Completul de judecată special observă că, atât în cadrul procedurii de evaluare reluată, cât și în cadrul procedurii judiciare, inclusiv în cererea de contestare, reclamantul Vitalie Stratan nu a înlăturat dubiile apărute în privința problemei cu privire la nedeclararea unui împrumut în sumă de 200 000 MDL în declarațiile sale anuale pentru anii 2015 – 2021, în conformitate cu cerințele legale, și nu a combătut probele dobândite de către Comisia de evaluare.

Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) și e) și criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. c), din Legea nr. 26/2022 cu referire la nedeclararea împrumutului pretins luat de la o rudă apropiată.

Continuând șirul logic al ipotezelor sale, Completul de judecată special apreciază ca fiind lipsită de suport poziția reclamantului precum că, în cadrul procesului de evaluare reluată, Comisia de evaluare nu a respectat principiul *res judicata* și a încălcat prevederile art. 120 din Constituția Republicii Moldova, deoarece nu a ținut cont de constatările Curții Supreme de Justiție reținute în decizia din 01 august 2023.

Completul de judecată special consideră aceste argumente ale reclamantului ca fiind manipulative, or, în cadrul evaluării reluate a candidatului Vitalie Stratan, Comisia de evaluare a administrat probe noi în baza cărora și-a format opinia și care nu au fost cercetate în cadrul primului proces judiciar, respectiv, cărora Curtea Supremă de Justiție nu le-a dat apreciere în decizia din 01 august 2023.

Potrivit art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, în vigoare la moment, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, Completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

Deși reclamantul, făcând trimitere la art. 206 din Codul administrativ, încearcă să argumenteze că Comisia independentă de evaluare era obligată în urma deciziei din 01 august 2023 să adopte o hotărâre favorabilă de promovare, această alegație nu are o acoperire legală.

Legea nr. 26/2022, care e una specială, foarte clar evidențiază împuternicirile instanței de judecată: fie respinge contestația, fie o admite și dispune o reevaluare. Eventuala soluție de obligare a Comisiei de a adopta o decizie favorabilă contravine spiritului Legii nr. 26/2022.

De fapt, această procedură, după felul cum e reglementată în Legea nr. 26/2022, este similară situației când se contestă la judecătorul de instrucție o eventuală ordonanță a procurorului (de refuz în pornirea urmăririi penale, de clasare a urmăririi penale, de scoatere de sub urmărire etc). În caz că judecătorul de instrucție admite contestația, el remite materialele pentru un control suplimentar și luarea unei decizii, fără a da indicație procurorului ce anume decizie să fie adoptată. După cum arată practica, în majoritatea cazurilor, efectuând un control suplimentar, inclusiv și ținând cont de constatările judecătorului de instrucție, oricum de către procurori se adoptă decizii similare. Însă, aceasta nu este ca interpretat ca o încălcare a principiului *res judicata*. Deoarece după cum a statuat Comisia independentă de evaluare „*caracterul obligatoriu netăgăduit al argumentelor și concluziilor conținute în Decizia CSJ, nu obligă însă Comisia să emită, în cadrul reevaluării, o decizie de promovare a reclamantului, odată ce cumulul de fapte (circumstanțe) rezultat din probele noi, acumulate în cadrul reevaluării, este diferit și, în mod natural, mai avansat, decât cel inițial, din cadrul evaluării inițiale. Este esențial însă ca Comisia să argumenteze soluția aleasă, cu referire precisă la faptele examinate și concluziile rezultate, fapt care s-a făcut în mod plenar în Decizie.*”

Astfel, Completul de judecată special opinează că, probele administrate suplimentar de către Comisia de evaluare la etapa evaluării reluate a candidatului Vitalie Stratan, răstoarnă concluziile Curții Supreme de Justiție reținute în decizia din 01 august 2023. Ba mai mult ca atât, aceste probe administrate suplimentar confirmă dubiile serioase ale Comisiei de evaluare cu privire la respectarea de către candidatul Vitalie Stratan a criteriilor de integritate etică și financiară, și fortifică concluzia că acesta nu corespunde acestor criterii, conform art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022.

În această ordine de idei, Completul de judecată special observă că, în cazul din speță, atât în cadrul procedurii de evaluare reluată, cât și în cadrul procedurii judiciare, inclusiv în cererea de contestare, reclamantul Vitalie Stratan nu a înlăturat dubiile apărute în privința problemelor cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară, manifestată prin achiziționarea unui apartament la

preț preferențial – subevaluarea prețului de vânzare, care cuprinde aspectul vânzării apartamentului în 2018 și neachitarea creșterii de capital; achiziționarea unui apartament la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare, care cuprinde două aspecte: împrumutul în sumă de 200 000 MDL de la soacra candidatului și economiile familiei candidatului; precum și nedeclarare unui împrumut de 200 000 de lei în modul prevăzut de lege.

Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) din Legea nr. 26/2022 cu referire la achiziționarea unui apartament la preț preferențial – subevaluarea prețului de vânzare, care cuprinde aspectul vânzării apartamentului în 2018 și neachitarea creșterii de capital; achiziționarea unui apartament la preț preferențial în anul 2014 – sursa mijloacelor financiare, care cuprinde două aspecte: împrumutul în sumă de 200 000 MDL de la soacra candidatului și economiile familiei candidatului; precum și nedeclarare unui împrumut de 200 000 de lei în modul prevăzut de lege.

Ce ține de afirmația reclamantului că a fost supus unui tratament diferențiat în raport cu alți candidați care au fost evaluați pozitiv în situații similare, Completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție constată că aceasta nu a fost probată. Astfel, instanței nu i-au fost relevate acele situații comparabile și care ar fi identice sau aproape identice situației reclamantului, pentru a fi supuse analizei dacă într-adevăr așa s-a procedat. Astfel, se deduce că sunt absolut neîntemeiate alegațiile reclamantului, precum că Comisia și-ar fi exercitat discreția sa în mod diferit.

Cumulul ipotezelor descrise supra conving instanța de judecată că, la caz, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, a evaluării în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (1), (2) lit. c), alin. (4) lit. a), alin. (5) lit. b), c), d), e) și g) din Legea nr. 26/2022.

Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată special relevă că, în litigiu dedus judecării, nu se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

Or, actul administrativ supus controlului judiciar este emis conform prevederilor legii, nefiind constatată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, iar în cadrul procedurii de evaluare și

evaluare reluată nu au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, astfel că cererea de contestare depusă de Vitalie Stratan este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

decide:

Se respinge cererea de contestare depusă de Vitalie Stratan împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, privind anularea deciziei nr. 9 din 28 februarie 2024 cu privire la evaluarea reluată a lui Vitalie Stratan, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisie.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecător

Ion Malanciuc

judecătorii

Diana Stănilă

Oxana Parfeni